

Sborník ke 150. výročí narození Vladimíra Iljiče Lenina

Účelová publikace Institutu České levice, z. ú.
neprodejné

Praha 2020

Sborník ke 150. výročí narození Vladimíra Iljiče Lenina

Praha 2020

Účelová publikace Institutu České levice, z. ú.
neprodejné

Obsah:

Rozhovor Haló novin s historikem docentem Miroslavem Grebeníčkem – Lenin patří k nejvýznamnějším osobnostem 20. století	2
Stanislav Grospič – Úloha vůdce revoluce v dějinách strany a národa – (zkušenosti různých zemí)	6
Jiří Málek – Vladimír Iljič Lenin – včera, dnes a zítra	9
Ladislav Šafránek – Vladimír Iljič Uljanov – LENIN (1890 – 1924) Na počest životního jubilea geniálního politika, filosofa a ekonoma, vůdce proletariátu	17
Jan Campbell – ZAMYŠLENÍ NA TÉMA LENIN	23

Rozhovor Haló novin s historikem docentem Miroslavem Grebeníčkem – Lenin patří k nejvýznamnějším osobnostem 20. století

- V letošním roce se připomínají nejen »kulaté« narozeniny T. G. Masaryka (7. 3. 1850), »kulaté« jsou i narozeniny Vladimira Iljiče Lenina (22. 4. 1870). Dají se ti dva mužové konce 19. a zvláště pak prvé poloviny 20. století srovnávat?

Za určitých společenských vztahů mohou lidé nezbytně cítit, myslet a jednat obdobným způsobem. Čím je však společenská realita složitější a její aspekty různorodější, tím rozmanitější je i životní postavení a aktivita jednotlivců. Skutečné osobnosti mohou pak svými povahovými vlastnostmi a postoji výrazně ovlivňovat osudy společnosti. Mnohdy je tento vliv dokonce velmi značný, což platí i o Leninovi a Masarykovi.

Jejich aktivity spadají do mimořádně složitého období společenského vývoje nejen v carském Rusku a habsburské monarchii, ale i v širším mezinárodním měřítku. Avšak poté, co Spojené státy v průběhu první světové války přerušily svou neutralitu, naděje lidstva se upřely nejen k Leninovi, ale i k prezidentu Spojených států Wilsonovi. Jejich autorita a popularita byla tehdy obrovská, i když obdiv a respekt k jednomu z nich se mnohdy spojovaly s odporem k druhému. Lenin totiž usiloval nejen o osvobození Ruska od carského despotismu, ale i o vybudování lepších společenských vztahů či socialismu. Woodrow Wilson však mluvil o protikladu autoritativního monarchismu a válečného šílenství, proti nimž postavil ideál demokracie a humanity.

S názory a představami prezidenta Spojených států zjevně souhlasil T. G. Masaryk. Ten také společně s E. Benešem koncipoval pro nově vznikající stát řadu textů v duchu amerického chápání politiky a veřejného života. Masaryk příznivě vnímal i vyjádření Wilsona k tehdejšímu událostem v Rusku: *»Necítí každý Američan, že se potvrzuje naděje na dlouhotrvající mír, když zaslechne ohromující a povzbudivé zprávy z Ruska? Ruský národ se připojil ve své plné suverenitě a moci k národům, které bojují za svobodu, spravedlnost a mír. Bude dobrým partnerem v našem čestném svazku.«*

- **A Masaryk?**

Ten prozíravě vyzval Wilsona k tomu, aby působil na Spojence ve smyslu jistého uznání sovětské vlády, neboť mu šlo o to, aby sovětské Rusko bylo přiměřeně silné a mohlo čelit německé expanzi. Vyznával však koncepci neustále se reformující demokracie zaměřené jak proti polofeudálnímu absolutismu Rakousko-Uherska a carského Ruska, tak i proti »revolucionismu«, marxismu, komunismu či Velké říjnové socialistické revoluci. Veškerá Leninova činnost, práce ekonomické a politické i celkové zaměření jeho prací filozofických, byla však podřízena strategii a taktice revolučních bojů. Avšak i Masaryk přiznal: *»Dnes sociální otázka konkrétně a prakticky je otázkou socialismu. V poměrech našich pak socialismus je hlavně marxismem.«*

- **Pokud by se vás někdo dnes zeptal, proč vlastně stojí za to si Lenina připomínat, když jeho socialistický stát, Sovětský svaz, skončil nedobře na rozdíl od Masaryka, jehož republika, byť poloviční, stále žije – jak byste odpověděl?**

Skutečný politik či dokonce státník, ať už liberál, socialista či komunista, by měl hledět hodně dopředu a brát v úvahu různé možnosti. Tato schopnost Leninovi rozhodně nechyběla. Navíc uměl přiznat chyby a nebál se mluvit i o nutnosti radikální revize socialismu. Přestože navrhl Stalina na funkci generálního tajemníka, tak po jistých zkušenostech doporučil delegátům XII. sjezdu strany *»přeložit Stalina z této funkce a jmenovat do ní někoho snášenlivějšího, korektnějšího, zdvořilejšího a pozornějšího«*.

Než došlo v Moskvě na I. všesvazovém sjezdu sovětů k vyhlášení Svazu sovětských socialistických republik, čímž sovětské Rusko vytvořilo užší svazek s Ukrajinou, Běloruskem a třemi kavkazskými republikami, došlo opět ke sporu mezi Leninem a Stalinem. Stalin totiž prosazoval koncepci jednotného státu, do něhož by všechny dřívější samostatné sovětské republiky vstoupily jen jako autonomní republiky, kdežto Lenin žádal federální svazek rovnoprávných států. Z té doby pochází i Leninův rukou psaný vzkaz: *»Velkoruskému šovinismu vypovídám boj na život a na smrt.«*

Pokud docházelo i po Leninově smrti v Sovětském svazu k deformacím, tak jejich odstraňování vždy začínalo ve jménu návratu k Leninovi. Dokonce i »hrobař« někdejšího Sovětského svazu M. S. Gorbačov, když byl dotazován na »hříchy« ruských komunistů, odpověděl jednoznačně: *»Nadále si myslím, že Říjnová revoluce byla připravena objektivní situací. Země byla na pokraji katastrofy a společnost si musela zvolit mezi vojenskou diktaturou a politickými silami, které byly v ten okamžik na scéně.«* K tomu dodal: *»Podle mého názoru by všechno probíhalo jinak, kdyby Lenin zůstal u moci, protože prvotní hřích, který uvedl naši zemi do zhouby, spočívá ve stalinském modelu: směsice avanturismu, nesnášenlivosti, donucování.«*

Ano, je to i o dějinné úloze konkrétních osobností. Konec konců se vyvíjel i samotný Gorbačov, a to od ortodoxního komunisty až do fáze těžko uchopitelného sociálního demokrata. A Boris Jelcin či mužik věčně páchnoucí vodkou, který se stal nějakým nedopatřením ruským carem? Pokud měl nějaké teoretické ideály, tak v příkrém rozporu s realitou.

Avšak Lenin svým celkovým zaměřením teoretické činnosti, vztahu ekonomiky, politiky a ideologických problémů nové etapy vývoje kapitalismu a dělnického hnutí patří k nejvýznamnějším osobnostem 20. století. Jeho práce, zejména *Stát a revoluce, Materialismus a empiriokriticismus* či mnohé další, sehrály důležitou roli i v podmínkách někdejšího Československa. Nic na tom nemění skutečnost, že podobné práce se dnešním vládnoucími elitám nezamlouvají. Dokonce je označují za jednu z největších pohrom moderní doby. A Masaryk? Toho prý upozadil Václav Havel, což nedávno zcela vážně prohlásil primas český Dominik Duka. K takovému tvrzení však nemá odbornou způsobilost. A tak si dovolím připomenout ono známé: Každý, kdo má jasnou mysl, ví, že i nesmysl má smysl.

- **Proč přes to všechno je tedy Lenin stále svítící hvězdou, a to nejen 20. století?**

Proč? Protože lidstvo opět hledá novou harmonii. Řeč je o sociálním odcizení, jehož formy mají původ v kapitalistickém systému. Mnozí si dokonce kladou následující otázku: Jestliže se peníze jako takové samy nemnoží, jak si máme vysvětlit hromadění bohatství v rukách menšiny? Mnozí kritizují současný ekonomický systém s důrazem na sociální nespravedlnost a větší regulaci trhu. Právně se ozývají i varovné hlasy, které upozorňují na hluboký hodnotový úpadek kapitalistické globalizace, kdy lidská sounáležitost je nahrazována tržní degradací mezilidských vztahů, sociální citlivost a solidarita ponižující charitou, demokracie politickou a mediální šaškárnou. Jinak řečeno – spory politické, kulturní a dokonce náboženské nebyly

prekonány. A války? Ty jsou nadále trvalou součástí politiky. A tak i Lenin snažící se ve své době erudovaně řešit obdobné problémy může se dnes mnohým jevit jako »stále svítící hvězda«.

• **Jeho pomníky po Listopadu rychle zmizely. Bylo to jen kvůli reakci na minulý režim, který je stavěl někdy až ve zbytečném množství, nebo to mělo jiný, silnější podtext?**

Lenin zemřel 21. ledna 1924 v Gorkách. Bylo mu padesát tři let. Lékařský posudek dospěl k závěru, že příčinou jeho smrti byl vysoký stupeň mozkové sklerózy v důsledku přemíry duševní činnosti. Na smutečním zasedání prohlásil Všeruský sjezd sovětů Leninův úmrtní den za den národního smutku. Dne 26. ledna 1924 byl Petrohrad přejmenován na Leningrad a Leninovo rodné město Simbirsk dostalo název Uljanovsk. Ve všech hlavních městech sovětských republik měly být zřízeny Leninovy pomníky. Dne 27. ledna 1924 byl Lenin uložen v mauzoleu na Rudém náměstí v Moskvě.

Lenin byl nepochybně velmi činnou a ofenzivní osobností. Byl však skromný, přičemž se držel Marxovy zásady, že jejich hnutí nikdy nebude přemrštěným způsobem uznávat autoritu jednotlivce, tedy kult osobnosti.

Pravdou ovšem je, že každý dobrý úmysl se dá pokrývit. Omyly následně vznikaly nejen v důsledku nesprávného hodnocení toho, o čem vydávaly svědectví smyslové orgány. Pro mnohé ideové odpůrce byla pak i prostá pravda jenom pro smích. Navíc osudy »hrdinů« a »padouchů« se tak proplétaly, že někdy byly či jsou už navzájem takřka neoddělitelné.

Jinak řečeno, dějiny nejsou nějakým pohodlným katalogem ideálů, nýbrž pralesem různorodých skutečností. Představa, že dějiny někdejšího Svazu sovětských socialistických republik jsou jen dějinami represí, je nesmysl, který nelze akceptovat. Lidé v Sovětském svazu nejen strádali, mlčeli a předstírali souhlas, jak účelově uváděli či uvádějí političtí odpůrci leninismu, ale také docela obyčejně žili, pracovali, radovali se, vychovávali své děti, uskutečňovali své sny a ideály.

Každý ovšem hledá v minulosti »své příbuzné«. To je pochopitelné. Vždyť ve značně rozporném historickém vývoji nacházíme i zjevnou alternativnost jeho možností. Pak se však nelze vyhnout otázce správnosti či nesprávnosti toho či onoho konkrétního aspektu společenského vývoje.

Lenina mnozí právem považují za »revolučního génia« orientovaného na odstranění kapitalismu a jeho nahrazení socialismem. Jiní jej však dodnes považují za intrikána s diktátorskými sklony ohrožujícího údajnou demokracii. A tak zejména po rozpadu někdejšího Sovětského svazu došlo k novodobému obrazoborectví. Projevilo se to například i na Ukrajině, kde pod patronací západních mocností bylo zničeno nebo odstraněno z veřejného prostoru více než 1200 Leninových soch. To ovšem nic nemění na skutečnosti, že Leninovo dílo je mnoha vzdělanými lidmi stále považováno za pevnou součást úsilí celého pokrokového lidstva o vybudování lepších společenských vztahů.

• **Co byste dnes z Leninova odkazu vy osobně zvlášť vyzdvihoval?**

Především to, že minulost a přítomnost nejsou pouhým během věcí. Lze je různě převyprávět a také, jak to předvádějí ideologičtí fanatici z Ústavu pro studium totalitních režimů či Orwellova ministerstva pravdy, volně zaměňovat. Právě jejich »zásluhou« se historie nedávná i ta starší a s ní spojená historická paměť znovu staly ne předmětem poctivého bádání, ale objektem politické perverze a ohavné účelovosti.

A právě těmto zpupným pisálkům Lenin vzkázal: *»Historické zásluhy se neposuzují podle toho, co historické osobnosti nevykonaly ve srovnání se současnými požadavky, nýbrž podle toho, jaký byl jejich přínos ve srovnání s jejich předchůdci.«*

Z Leninova odkazu si dovoluji připomenout i následující myšlenku: *»Nyní je třeba si uvědomit nespornou pravdu, že marxisté musí brát v úvahu skutečný život, přesná fakta skutečnosti a nelpět na teorii včerejška, která jako každá teorie v nejlepším případě pouze nastiňuje to hlavní a všeobecné, jen přibližně zachycuje celou složitost života.«*

Na Marxovu teorii se Lenin vůbec neřvil jako na něco definitivního a nedotknutelného. Byl naopak přesvědčen, že položila pouze základní kameny vědy, kterou socialisté musejí rozvíjet ve všech směrech dále, nechťěji-li zůstat stranou života.

• **K čemu by se každá revoluční levicová strana tedy měla z Leninova odkazu vrátit?**

Třeba k jeho poznatku, že takzvaná *»moderní demokracie není nic jiného než svoboda hlásat to, co se hodí buržoazii«* či velkokapitálu. Anebo k jeho kritice *»novodobých zpátečníků«* halících se účelově do pláštiku vědeckosti či demokratičnosti. Pozornost si zaslouží i jeho vtipné a otevřené útoky na *»panující kněžourství«*. Kritizoval však i *»nudné, suché omílání marxismu nedoložené téměř žádnými vhodně vybranými fakty«*, které lze najít v dostupné literatuře. Na to by prý *»naši zdánlivě marxističtí, ale ve skutečnosti marxismus komolící komunisté«* neměli zapomínat.

Vladimír Iljič Lenin byl nesporně jedním z vedoucích teoretiků a politiků mezinárodního komunistického hnutí v období přípravy a provedení tří ruských revolucí, zakladatel a představitel prvního pokusu o vybudování socialistického státu. Byla to však především drastická zkušenost první světové války a také až neuvěřitelné utrpení obyčejných lidí, co jej přimělo vyhlásit světovou válku hladu, bídy, nezaměstnanosti a předčasnému umírání.

Ne, nebylo náhodné, že to byli především radikální sociální demokraté v Rusku, kteří na základě Leninova výkladu Karla Marxe a Bedřicha Engelse nabídli vykořisťovanému dělnictvu a všem utlačovaným principiální východisko.

I v Leninově případě se jednalo o typický přechod příslušníka inteligence na stranu dělníků, tedy proces postupného přechodu od intelektuálního pochopení teorie vědeckého socialismu k politické praxi. Jejich utrpení však stále ještě nebylo u konce. Čím silnější byli a čím blíže svým cílům, tím brutálnější odpor nepřátel byli nuceni odrazet. Přitom jim nešlo o nic jiného než o to, aby plánovitou organizací světa odstranili příčiny válek, duševní a fyzický zmatek, anarchii výroby a zavedli účelné hospodářské využití všeho a všude ve prospěch lidské společnosti.

• **A jak je tomu tedy s Leninovým ideálem socialismu?**

Ať už bude další vývoj jakýkoli, zůstává nadčasový. Tak, jak je nadčasová a upřímná touha nezanedbatelného množství lidí po sociální spravedlnosti.

Jaroslav KOJZAR

Stanislav Grospič – Úloha vůdce revoluce v dějinách strany a národa – (zkušenosti různých zemí)

Tento rok si budeme 22. dubna připomínat 150 let od narození Vladimíra Iljiče Uljanova - Lenina. Člověka, který dokázal s nezměrným úsilím vést ostré polemiky s nejrůznějšími projevy oportunistu a revizionismu, které se nabalovaly na odkaz Karla Marxe a Bedřicha Engelse. S lidmi stejně oddanými myšlence překonání kapitalismu dokázal společně vytvořit ze Sociálně demokratické dělnické strany Ruska politickou stranu, která se dokázala sjednotit a svěst úspěšný boj s carismem a posléze Kerenského prozatímní vládou za nové socialistické Rusko.

Označení vůdce světového proletariátu pro Vladimíra Iljiče Lenina je nutné vnímat s velkým historickým odkazem. Dělnická třída se svými spojenci pod vedením bolševiků dosáhla jako první na světě politické a následně ekonomické moci a co je podstatné, dokázala ji dlouhodobě udržet. V tom z mého pohledu spočívá základní inspirace, kterou Vladimír Iljič Lenin dokázal ukázat dělníkům, rolníkům utlačovaným národům na celém světě.

Nic však nepřichází samo o sobě. Je třeba vnímat dlouhou cestu v již Sociálně demokratické dělnické straně Ruska, od roku 1903 rozdělená na tzv. "menševiky" chtějící revizi cesty k nastolení socialismu postupnými kroky a na "bolševiky", zastávající nekompromisní boje s carismem a kapitalismem prošla.

Protože zastupují Komunistickou stranu Čech a Moravy, v tomto ohledu mi dovoluji malé připomenutí lednové konference v roce 1912 Sociálně demokratické dělnické strany Ruska. Konala se v Praze, tehdy hlavním městem nesamostatného českého národa, který byl součástí Rakousko Uherské monarchie. Podle současného gregoriánského kalendáře se konala ve dnech 18. až 30. ledna. Právě na této konferenci byla položena základní mez mezi bolševiky a menševiky. Sjednotila bolševické organizace, a co je nejpodstatnější, sjednotila je v jednotnou politickou stranu. Konference tak znamenala první příznaky velkého a prudkého rozmachu dělnického hnutí v Rusku a oživení činnosti strany. Po vyhnání menševiků se strana zpevnila a byla schopna vést boj proti oportunistům, očišťovat proletářskou stranu a vytvářet stranu nového typu. Rovněž je důležité, že Pražská konference ve svých usneseních stanovila minimální politické požadavky: demokratickou republiku, osmihodinovou pracovní dobu, konfiskaci statkářské půdy. Dnes po 117 letech můžeme konstatovat, že tyto požadavky ve světě neztrácí nic ze své aktuálnosti, zejména po pádu evropských socialistických a lidově demokratických zemi Východní Evropy a rozpadu Sovětského svazu.

Chci se, ale dnes rovněž zabývat otázkou, která v současné době trápí řadu komunistických a dělnických stran ve světě a ve které by osobnost Vladimíra Iljiče Lenina mohla být výrazně inspirativní.

Zdá se, že máme dostatek konkrétního materiálu, který by nás mohl o tom, že komunistické, dělnické a levicové strany sužují ve velké řadě případů závažné zdravotní problémy. Dovolím si použít příklad Komunistické strany Československa a dnešní Komunistické strany Čech a Moravy. Zjistit jejich příčiny nebude až tak obtížné, když si probereme krizi, která postihla

KSČ koncem dvacátých let. Tenkrát druhou nejsilnější parlamentní stranu, KSČ, postihly pravice tendence, které podlamovaly její vliv na masy. Demonstrační akce KSČ končily nezdařením, a odhalily její hlubokou krizi. Východisko z ní otevřel V. sjezd, na němž zvítězil program, formulovaný Klementem Gottwaldem. Jeho jádro se zakládalo na hesle „*od pasivity k aktivitě*“. *Vnitrostranícká krize se odrazila v úbytku hlasů voličů pro KSČ. Zvrat nastal, až když se strana dala do organizování masového hnutí nezaměstnaných, pochodů hladů, Mosteckou stávkou, v které rozvinula myšlenku jednotné fronty. KSČ podporovala úporné zápasy ve prospěch drobných živnostníků a pokrokové inteligence. Šíří a cíl bojů zvětšovala: v třiatřicátém roce ústřední výbor vyzval sociální demokracii – československou i německou – ke společnému postupu proti nebezpečí fašismu a za hospodářské a politické požadavky dělnictva; nabídka však byla ostře odmítnuta. Komunisté odhodlaně pokračovali ve své práci, nebáli se perzekuce. Nezařadil je ani zatykač, který byl v polovině čtyřiatřicátého roku vydán na komunistické poslance. Strana přesto početně rostla.*

Jaké poučení pro dnešek se z toho nabízí? Bezpochyby hlavně to, že v dobách velkých sociálních změn komunističtí vůdci musí stále hlouběji poznávat myšlení a potřeby mas, a také přemýšlet nad otázkou, co je třeba podniknout, aby se masy naučily o svá práva bojovat. Zdokonalovat se v umění jít kupředu a stát se předvojem demokratických sil. Lze vyvodit, že pro vůdce strany jsou teoretické schopnosti, revoluční odhodlanost a smělost, úzké sepětí se stranou a lidem, víra v masy a ochota učit se z jejich zkušeností, mravním zákonem.

Logicky by se očekávalo, že komunistické strany, které nemají nic jiného než budoucnost doplněnou o řadu historických zkušeností, zvláště pokud si prošly čtyřicetiletým a víceletým obdobím snahy vybudovat socialistickou společnost, se budou se snažit upravovat cesty k této budoucnosti s přihlédnutím ke zkušenostem z minula. Jenže často opak bývá pravdou a skutečnost je velice často jiná. Na překvapení vědomí a jednání vedoucích činitelů mnohých komunistických a dělnických stran se rozhodly odloučit od učení Marxe a Lenina, a tím i od aktivizace komunistů za spravedlivý svět. Porážka socialismu ve východních evropských zemích a s tím i řady národně osvobozenecých hnutí vedla k opětovným iluzím spojeným s šířením pseudo teorií, přečeňování a mnohdy idealizování kapitalismu. Otevřela dveře oportunistu a revizionismu. Zapomnělo se na práci Lenina "Dva kroky vzad a jeden krok v před" i na "Dětskou nemoc levičáctví". Občasné sliby lepší budoucnosti nemají být vybojovány, nýbrž jen trpělivě vyčkáné. „Moderní“ představitelé stran místo studia marxismu-leninismu pachtí po „moderních“ výkladech světa, protože všechno, co by mohli o něm říci marxisté, bylo by jen „dogma“. Nepřijde jim na um, že táto výtka je již sama o sobě dogma, neboli prázdným tlachem. Tak se pod záminkou zaostalosti odpravují vědecké zásady a komunistické přesvědčení. Inspiraci, poučení a východiska však ne musíme hledat jen u Vladimíra Iljiče Lenina. Nalezneme ji i u řady jiných představitelů dělnického hnutí po celém světě, v České republice u Klementa Gottwalda a jeho snahy o specifickou cestu lidově demokratickou k socialismu, u Ho Či Mina a boji Vietnamského lidu proti kolonialismu, sjednocení a socialismu. Inspirativní je cesta Kuby, Číny a dnes i třeba Nepálu.

Kritizovat není pomlouvat: kritizovat je funkce vědecká. Jako příklad možno uvést tiskové materiály řady rádo by teoretiků, přešlapování řady evropských leteckých stran, které se zřekly

třídního pohledu na svět. V zájmu konformity jej vyměnily za koexistenci a oj za sociálně spravedlivou společnost v lůně kapitalizmu. Základním problémem je, že přistupují k popírání existence socialismu, přejímají jeho buržoazní kritiku a nejsou schopny svěst boj s antikomunismem tak, aby jim lidé rozuměli. Jejich mimořádná aktuálnost byla podepřena lží, podle které zlí dogmatici nechtějí pochopit, že příští socialismus půjde výš než „reálný socialismus“, zatímco pravda je taková, že pouze k tomu dodávají, že zákonitě půjde výš, *avšak* že půjde jeho směrem. Vady těchto „teorií“ se postupně stávají zřejmé. Komunisty již tolik neokouzlují, a vzletlé „tlachání“ vysvětlují slabostí myšlení „moderních teoretiků“.

Politický kartel mezi komunistickými a dělnickými stranami a reformisty by vedl v praxi k všeobecnému zmatení, neboť by přispěla k rozmazávání hranic mezi levicí a pravici. Smíšeně užívaný koaliční potenciál – zbavený ideového rozměru – by vedl nutně k odcizení oficiální stranické politiky od strany. Postupně by rétorika profesionálních politiků ještě víc než nyní vedla pod znamením „kompromisů“ k zakrytí osobních a skupinových zájmů. Komunisté by se prostě „přizpůsobili“. Proto ona filozofie "členů teoretického zázemí" : prý názor jednotlivce je víc než názor kolektivního vedení.

Skutečnost je taková, že mnozí komunisté dnes jako by už nebyli schopní obnovy socialismu, jako by v temnotách západní „civilizace“ pozbyli paměti a tápali slepě v labyrintu starostlivého, téměř nerozlišitelného od různých pro-systémových hnutí a srocení zaslepenců světa. Ne, frázemi nelze vystihnout realitu úplně. Pomoci frází lze vystihnout jen to, co je na povrchu, nikoli co je uvnitř. A to je pro teoretika málo. Nebylo by snad na vadu ani to, aby se místo dlouhého meditování o dílčích otázkách, raději zamyslel nad hlavními charakteristikami současného kapitalismu - se vším, co v něm právě začíná, i se vším, co v něm právě zaniká.

Nezbývá, než se znovu zamýšlet nad východiskem. Od kontrarevoluce uplynuly dvě tři desítky let, nastávají nové otázky a problémy. Stávají se zřetelnějšími omyly. A přitom hlavní vězí v nepochopení, že kapitalismus stárne, chátrá, poddává se síle času. Za této situace komunistům zbývá povinnost vytrhávat ze svého prostředí věčně přizpůsobivou rmuť života v nespočetných proměnách zbabělosti a licoměrnosti. V řadě zemí však socialismus nebyl poražen a prokázal svou životaschopnost.

Na tomto pozadí se jasněji vykresluje ponaučení: chce-li strana získat ve společnosti autoritu, musí být příkladem boje za spravedlnost, za naplnění svých ideálů, a nikoli nápodobou reformistických stran a hnutí. Nelze se soustřeďovat jen na volební klání a rezignovat na trvalou práci s lidmi. Dějiny si ztropily takový žert, že jestliže před kontrarevoluci marxismus falšovali západní reakční ideologové, po ní to samé provádějí komunističtí reformisté. Právě ony jsou oním krtkem, kdo podkopávají ideovou jednotu, akceschopnost, vnášejí do stranických řad maloburžoazní bezcharakternost a propastnou bezmyšlenkovitost. Taková strana si nemůže dělat nárok na vážnější autoritu a vliv mezi veřejností.

Odkaz osobnosti Vladimíra Iljiče Lenina je proto stále živý.

Jiří Málek

– Vladimír Iljič Lenin – včera, dnes a zítra

• Jak to začalo?

Před nějakým časem jsem stál nad Volhou, rodnou matkou Rusi a sledoval jsem ji z návrší, na kterém v polovině 17. století byla založena pevnost Simbirsk. Pozoroval jsem mohutnou řeku, po které ještě v dubnu pluly ledové kry a která je staletí považována za klíčovou pro historii i současnost Ruska, jeho národů i národností. Pro Euroasijský kontinent představuje určitý předěl vedoucí od severu k jihu, komunikační spoj i kulturní most mezi tradiční Evropou a Asií. A zde se před 150 lety začal narozením život člověka, který jak málokdo ovlivnil celé 20. století. Narodil se pod jménem Vladimír Iljič Uljanov, později ale znám jako LENIN.

Při pohledu na řeku, na šírou jen velmi mírně zvlněnou krajinu jsem si nutně položil otázku, zda toto místo nějak předurčovalo další osudy lidí, kteří se zde narodili nebo žili. Nebo je to jen shoda náhod? Chtěl bych na tomto místě podrobněji zmínit osudy dvou významných osobností. Oba se zapsali do života Ruska a celého světa. I tato osobní historie předesílá otázku: co formuje „obyčejné“ lidi v neobyčejné osobnosti? Zde na nevysokém návrší nad řekou Volhou začala důležitá etapa světových dějin. Výše již zmíněný Vladimír Iljič navštěvoval gymnázium, kde řediteloval otec druhého muže – Alexandra Fjodoroviče Kerenského, ten byl o jedenáct let mladší než Vladimír. Sociálně i kulturně si tyto chlapci nemohli být bližší. Oba pocházeli z relativně zajištěné intelektuální rodiny. Jejich osudy se již od samého počátku prolínaly. Kerenského otec jako ředitel gymnázia vychovával Vladimíra Iljiče, ale zároveň podléhal inspektorovi veřejných škol gubernie imperiálnímu vyššímu úředníku Iljovi Nikolajevičovi Uljanovovi, státnímu radovi, matematiku a fyzikovi s vědeckým vzděláním. Všechny Uljanovy děti pak dosáhly univerzitního vzdělání s výbornými výsledky a díky matce měly i široký kulturní rozhled i jazykové znalosti. I Alexandr F. Kerenský studoval filosofii, historii, ale hlavně právo. Dosáhl kvalitního vzdělání a od svého mládí působil v právních profesích (např. v obhajobě kritiků samoděržaví). Obě rodiny v tehdejší Simbirsku patřily ke skutečné místní kulturní a společenské elitě a měly bezesporou občanskou autoritu. Sám jsem se mnohokrát ptal, co způsobilo, že dva lidé ze stejného prostředí, obdobnou výchovou středostavovských intelektuálních rodin se nakonec „sešli“ na jednom politickém bojišti jako výrazní protivníci v třídním boji. A napadlo mne také, jak by při uplatňování „třídních kádrových kritériích“ realsocialistického režimu jejich sítem prošel Vladimír Iljič Uljanov, aby se mohl politicky i odborně uplatnit. Možná, že i v tomto minulém „třídním principu“ je jeden z důvodů porážky našeho socialismu.

Vraťme se ale k Leninovi. Možná, že právě místo, kde získával první životní zkušenosti, na břehu symbolické Řeky, se velmi tvůrčím způsobem podařilo v jeho osobě zkoncentrovat a kvalitativně povýšit všechny vlivy, které na mladého vnímavého studenta působily – byla to historická tradice ruského impéria, ideové podněty, které touto volžskou cestou proudily do ruského impéria a z něj ven, podněty z jeho okrajových částí, ideje a myšlenkové proudy ze západní Evropy zprostředkovávané literaturou a četbou (v původních jazycích). I výchova v rodině byla skutečně internacionální, neodmítající různé podněty, ale naopak je vstřebávající. Samotná genealogie Vladimíra Iljiče Uljanova by vydala na dobrodružnou knihu. Kořeny této

rodiny jsou jakoby rozprostřeny nad celou Evropou, od Kaspického moře a delty Volhy, přes Rusko do severovýchodních evropských států či Německa. Docela slaboučká genealogická větvička vede až k Richardu von Weizsäckerovi, bývalému německému prezidentovi. Na tomto místě by možná bylo zajímavé seznámit se s hodnocením Vladimíra Iljiče od jeho spolužáka ze sibirského gymnázia a člověka, který v revolučních dobách i jindy stál jednoznačně na druhé straně barikády než Lenin – „Měl naprosto výjimečné schopnosti, měl obrovskou paměť, měl neukojitelnou vědeckou zvědavost a neobyčejnou schopnost pracovat ... Opravdu to byla chodící encyklopedie, užitečný zdroj pro jeho kamarády a sloužící jako všeobecná hrdost pro své učitele ... Podle své povahy Ulyanov byl vyrovnaný a dokonce spíše veselý dispozice, ale naprosto tajnůstkářský až do extrému a chladný ve společnosti; nebyl s nikým kamarádem, byl „na vy“ se všemi (*se všemi si vyka*)... ve třídě si mezi všemi svými kamarády užíval velkého respektu a společenské autority, ale zároveň nelze říci, že by ho milovali, spíše si ho vážili.“ Tolik slova Alexandra Nikolajeviče Naumova, jednoho z posledních carských ministrů zemědělství, představitelů dvoranstva ruského impéria, po Říjnové revoluci emigroval.

Možná, že právě tak široká paleta všemožných vlivů, rodinných tradic i intelektuálního zájmu a kulturního bohatství umožnilo Vladimíru Iljiči Uljanovovi – Leninovi v dalším životě vstřebávat a bez obav tvůrce přetvářet různé myšlenky, názory, ale zároveň je kriticky zhodnotit a dialekticky je povýšit na kvalitativně vyšší úroveň, postupovat tak v souladu se zákony dialektiky, kterou mistrně ovládal.

Na památku sibirského rodáka bylo po smrti V.I.Lenina přejmenováno rodné město na Uljanovsk a zatím ustálo všechny pokusy o jeho zpětné navrácení se k původnímu jménu.

Je třeba se ptát, zda tento historizující pohled na osobu i dobu má něco společného s dneškem. Ukazuje se, že historický základ osobnosti je důležitý, ale jen v tom případě, najde-li schopnost přetvořit historické zkušenosti jedince i celé společnosti v převratná řešení současnosti.

• Revoluce – vrchol nebo chybný krok?

Když jsem hledal co by mělo zaznít ve dnech 150. výročí narození Vladimíra Iljiče Lenina a co by nebylo pouhé klišé, zaměřil jsem se pouze na některé, možná jenom jednotlivosti, takové střípky, jež ale mohou přispět k pochopení celého monumentálního obrazu. Jistě nebylo by vůbec složité napsat o V.I. Leninovi – „vůdce světové revoluce“. Z druhého břehu je možno často číst – „masový vrah, diktátor“, „vynálezce totalitarismu“ a mnoho dalších, veskrze negativních hodnocení. I V.V. Putin uvedl, že Lenin vinen „zničením historického Ruska“. Smyslem tohoto textu není vést polemiku s jednotlivými hodnotícími pozicemi a jejich autory. Jde o posouzení přinejmenším některých aspektů role V. I. Lenina v historických událostech, jejich dopad na současnost i budoucnost. A více mne zajímají cesty Leninovy mysli, než pouhé historické události. Tady stojí za připomenutí Leninovy myšlenky: „Kdopak neví, že je-li zkoumán jakýkoli společenský jev v procesu svého vývoje, ukáží se v něm vždy zbytky minulosti, základy přítomnosti a zárodky budoucnosti?“ A takto já chápu dialektiku Lenina jako jejího učitele v teorii i praxi. Osobně si V. I. Lenina cením jeho tvůrčího uchopení metodologie, kterou do společenské oblasti zavedli klasici K. Marx a B. Engels. V jejich dialektice sjednocujícího filosofického materialismu a dialektického názoru na svět našli metodu jak rozšířit materialismus na společenské děje. A V. I. Lenin v tomto úsilí pokračoval a promítal je do politické (revoluční) praxe revoluční doby 1917, kdy následovník Marxův připravoval svou stranu na dobytí

šestiny světové souše (Trockij). Při zpětném pohledu se ukazuje, že jeho dialektická metoda přinesla reálný úspěch. Zároveň to ale znamená, že pro potřeby 21. století nelze považovat Lenina za „evangelistu“, jehož tezemi je třeba se doslovně řídit. Naopak, každý jev vyžadující řešení musí být znovu a znovu posuzován v historických souvislostech a ve svém vývoji, v tom, co existuje tady a teď, které společenské vztahy, které jejich protiklady jsou současné a domínující a co lze očekávat od jejich dialektické syntézy. A také, jaké alternativy se tento moment otevírají a které naopak již otevřít nelze. Dialektika není magický univerzální klíč k odpovědím na všechny otázky. Nenahrazuje konkrétní vědeckou analýzu. Ale vede tyto analýzy po správné cestě, zabezpečuje je proti neplodnému putování pouští subjektivismu a scholasticismu. (Trockij, prosinec 1939)

Kdesi jsem četl, že po smrti K. Marxe (1883) do začátku 1. světové války se jednalo o zlatý věk marxismu. A ke konci 19. Století se do tohoto procesu aktivně zapojil i V. I. Lenin. Při velkém zjednodušení můžeme vidět několik klíčových směrů, které nebyly pouze teoretickými disputacemi, ale měly velký dosah do politiky nově nastupující myšlenky socialistické budoucnosti projevující se nástupem sil sociálně-demokratického charakteru. Objevuje se také velmi silná koncepce určité „revize“ marxismu i v bodu marxistické teorie proletářské revoluce. Proti revoluci se staví postupný přechod, reformní cestou, kterou reprezentoval především Eduard Bernstein. Tato polemika „reformistů“ a „revolucionářů“ probíhala desetiletí. V modifikované podobě se projevovala i ve 20. století jako sociál-demokratismus a „komunismus“ a i dnes je náplní střetu mezi „demokratickými socialisty“ a „komunisty“. Je ale třeba připomenout, že E. Bernstein nezpochybňoval cíl jako takový – beztřídní společnost v Marxově pojetí, jen ji odsouval za obzor. Bernstein byl přesvědčen, že dosažení socialismu nebude cestou zničení kapitalismu, ale skrze něj. Opíral se při tom o objektivní nevyhnutelnost zániku kapitalismu a jeho nahrazení „socialismem“, a proto nebylo nutné celý proces „urychlovat“ revolucí (tento názor m.j. měl i K.Kautsky). Dnes ovšem i pro část české (a evropské) levice je nepřijatelná samotná Marxova koncepce socialistické společnosti jako společnosti opírající se o zespolenštění výrobních prostředků a likvidaci společenských tříd a již vůbec nepřijímají revoluční cestu. Onen prvotní cíl se ztrácel postupně, podíváme-li se na programový vývoj v mezinárodní sociální demokracii, je možno nalézt, jak se vize – zásadní změna třídních vztahů postupně ztrácela z ideového horizontu, aby v současnosti zmuťovala o boj za „lepší kapitalismus“. V případě V. I. Lenina a jeho druhů, bolševiků, je nutno vidět historické skutečnosti, převážná většina problémů se v předvečer, v průběhu i následně po Říjnové revoluce řešila poprvé a nebyl čas ani síly detailně promyšlet všechny alternativy. Bylo potřeba každý den zajistit chod státu, nakrmit masy, zajistit ekonomiku a ubránit nový stát. Považujeme-li za základní kritérium správnosti výsledky v praxi, pak je třeba objektivně zhodnotit, že praxe dala Leninovi a jeho druhům za pravdu. To ale neznamená, že ve všem bylo postupováno tou nejlepší a nejefektivnější cestou, zvláště hodnotíme-li to dnešními očima s odstupem sta let a s hlediska znalosti i dalšího vývoje. Ale jaká proti tomu tehdy stála alternativa? V žádném případě nešlo o jakýsi politický konflikt řešený a řešitelný diskusí v parlamentu či ve společnosti mezi třídami a sociálními vrstvami. Historické zkušenosti v té době byly ještě příliš čerstvé. Jen k připomenutí, Pařížská komuna byla zlikvidována až 40000 padlými a popravenými komunardy a další kruté zúctování s jejími dalšími příznivci. Tam v žádném případě nešlo o demokratické vyřešení politického sporu. Přitom, a to se moc nepřipomíná, v průběhu těchto historických dnů prvního, alespoň

částečně úspěšného, socialistického povstání dělnické třídy, došlo k demokratickým volbám, ve kterých byl zvolen politický orgán – Komuna. Tedy nebyli to žádní „samozvanci“ nebo nikým nevolení uzurpátoři moci. Komuna v krátkém čase, který měla vyměřený, než došlo k mobilizaci především francouzské a německé (pruské) buržoazie, aby ji společnými silami udusila, zavedla taková sociálně společenská opatření jako je rozvoj přístupného vzdělání, sociální ochrana dělníků i úředníků, zavedení státní a dělnické kontroly v některých podnicích, zvýšení nejnižších platů, odluka církve od státu a mnoho dalších, v té době nevídaných sociálních experimentů. A byla to akce v pravdě internacionální, v Komuně působilo na 30 členů 1. socialistické internacionály, v jejím čele vedle Francouzů byli Poláci a Polky, ruští revolucionáři a mnoho dalších národností. V ruských podmínkách roku 1917 byla ještě v příliš živé paměti další událost, jak si carský režim vyřídil účty s těmi, kdo proti němu nejprve pokojně vystoupili v roce 1905. Mluví se o 17000 zabitých v revolučním desetiletí 1901-11, v revolučních letech 1905-7 je uváděno 9000 mrtvých (je signifikantní, že ruská verze Wikipedie mluví o obětech „revolučním terorismu“). Těm, kdo stáli na straně Říjnové revoluce, bylo jasno, že v případě porážky by nešlo o jakési soudní potrestání na základě pečlivého, nestranného a spravedlivého soudního řízení. Tehdy šlo o to, zda zvítězí revoluční nebo kontrarevoluční teror. A je řada i dnes nezpochybnovaných faktů, že v místech, kde získaly převahu protirevoluční síly (i někde za asistence československých legií), došlo ke krvavému zúctování s bolševiky. Vráťím-li se k Uljanovsku (Simbirsku), je tam pomník rudoarmějcům, kteří padli v boji s československými legiemi. Reálně v tehdejší Rusku neexistovala buržoazně demokratická alternativa, obdobná těm systémům, které byly tehdy převládajícími v části západní Evropy. To, co vzniklo po Únorové revoluci 1917, mohlo (snad) být považováno za zárodek takové buržoazní demokracie, ale vůbec není jisté, že by vývoj tímto směrem pokračoval, pokud by nedošlo k Říjnové revoluci. I v řadě států Evropy místo, byť okleštěné demokracie, nastoupily systémy, které byly výrazně autoritářské, některé fakticky protifašistické a antidemokratické. A že to není teoretická úvaha o ruské realitě, dosvědčuje na příklad puč generála Kornilova ze srpna 1917, který byl sice primárně namířen proti bolševikům a sovětům, ale byl připraven sprovodit ze světa i vládu Kerenského. A že toto nebylo proti mysli ani západním spojencům Ruska vyplývá z vyjádření vedoucího britské mise generála Knoxe ve dnech puče: „Nemám zájmu na vládě Kerenského, je příliš slabá; je třeba vojenské diktatury, je třeba kozáků, tento národ potřebuje biče! Diktatura - toť právě to, čeho je třeba.“

Tuto část textu bych chtěl zakončit názorem současného maďarského marxistického historika Tamase Krauzse: tento autor se „ snaží prozkoumat Lenina jako historickou postavu, aniž by vedl válku s kýmkoli, protože starý Leninův kult již neexistuje. Dnes existuje anti-kult. Lenin se stal jakýmsi démonem - ďábel, který děsí děti. ... Myšlenkou však je, že v hlavním proudu převládají myšlenky falšování“. A ještě jedna jeho myšlenka, za kterou plně stojím a ztotožňuji se s ní: „Jako vůdce SSSR Lenin pochopil, že socialismus je systém, který potřebuje vědomé vedení, že socialismus potřebuje čas, desetiletí. První falzifikace pramení z toho: Historici chtěli dokázat, že Lenin byl dogmatický, utopický politik, ale je protivědecké psát o historii, jako bychom byli chytřejší než lidé, kteří žili v Leninově době.“

Významná levicová autorita, kterou dnes uznávají velkou většinou současní evropští levičáci, György Lukacs, maďarský marxista první poloviny 20. století, v šedesátých letech pak kritik sovětského systému říká (v textu, který uveřejnil v roce 50. výročí VŘSR): „ Historie samozřejmě

může vést k situacím, které jsou v rozporu s dříve uznávanými teoriemi. Mohou dokonce existovat situace, které znemožňují jednání podle zásad, které jsou pravdivé a známé jako pravdivé. Například před říjnem 1917 Lenin správně předpověděl, že vzhledem k ekonomické zaostalosti Ruska bude nezbytná přechodná forma, jako je to, co se později stalo - NEP. Občanská válka a intervence však uvalily tzv. válečný komunismus na Sověty. V obou případech nebyl ani empirikem, ani dogmatikem, ale spíše teoretikem praxe, praktikem teorie.“

Mnohé diskuse o Leninovi jakoby vše personifikují pouze do jeho osoby. Ale žádná převratná historická událost, revoluční zvrát není dílem jedince, jakkoliv schopného. Ani bolševici a Lenin by revoluci nemohli provést a tím méně zvítězit, kdyby společnost nebyla těhotná potřebami zásadních změn, které by pozitivně ovlivnily život většiny nebo alespoň velké části obyvatel carského Ruska a které byly většinou toužebně očekávány.

Je možné, na základě dnešního poznání, analyzovat různé možné alternativy tehdejšího vývoje. Je možno i nalézat v přístupu Lenina a dalších bolševiků zdroje a zárodky vývoje, který se třicátých letech proměnil ve „velký teror“ spojený se jménem Stalina. Ale právě tak, lze nalézt i řadu možností, kdy mohla společnost vybírat různé alternativy, které mohly vyústit v plnohodnotné uspořádání socialistické společnosti, která by naplnila tezi z Komunistického manifestu – „... nastoupí sdružení, v němž svobodný rozvoj každého je podmínkou svobodného rozvoje všech“. A nikde ani Marx a Engels ani Lenin další radikální levičáci počátku 20. století nezpochybnovali potřebu aktivního podílu nejširších mas na řízení a budování nové společnosti.

• Lenin a/nebo Luxemburgová?

V několika posledních dekádách v radikálně levicových hnutích (přinejmenším v Evropě) jakoby pohasíná Leninova hvězda a stoupá hvězda Rosy Luxemburgové. Mnohdy jsou tyto nezpochybnitelné velké osobnosti marxismu uváděny jako své protiklady. Na jedné straně dogmatický a autoritářský V. I. Lenin a proti němu demokraticky smýšlející a anti-autoritářská Rosa Luxemburgová. Je to sice hezká pí-árová konstrukce, ale je to pouhý propagandistický konstrukt. Skutečnost byla daleko různorodější, skutečně dialektická. Na malém prostoru nelze jít do všech detailů a zákrut složitého vývoje evropských marxistických sil a jejich klíčových osobností na přelomu 19. a 20. století a ani do historického stýkání se a rozrůžňování názorů a postojů obou jmenovaných. Za jeden zásadní rozdíl mezi nimi vidím v tom, že V.I.Lenin měl historickou možnost své koncepce v praxi realizovat a tím podstoupit „test praxí“, zatímco Rose Luxemburgové její myšlenky zabránila realizovat faktická spolupráce pravicového křídla německé sociální demokracie (F.Ebert, jako předseda vlády a jeho ministr vnitra Noske) s protifašistickými krajně pravicovými skupinami Freikorps. Ty byly využity ke „špinavé“ práci, vraždám dvou klíčových osobností německé radikální levice R. Luxemburgové a K. Liebknechta a k porážení radikálně levicových sil usilujících o změnu společenského uspořádání v poválečném Německu v letech 1918-19. Opět je zaznamenáníhodné, že Wikipedie označuje tento brutální útok proti marxistickému hnutí a kriminální čin vraždy za „protiprávní exces“.

Marxistické hnutí v druhé polovině devatenáctého století mohutnělo, vnitřně se diferencovalo a také se modifikovalo jeho učení s různými směry. Avšak nebyla zpochybnována základní teze kritiky kapitalistického uspořádání společnosti jako společnosti ze své podstaty nespravedlivé, vykořisťovatelské. V souvislosti se vznikem Druhé internacionály (po Marxově smrti) začala dominantní roli v marxistickém hnutí hrát německá sociální demokracie. Toto meziná-

rodní uskupení bylo svým složením již reprezentantem všech evropských industrializovaných zemí a jejich marxistických politických uskupení. To se samozřejmě odráželo v politické orientaci, v převládající ideologii i v politické praxi Druhé internacionály. Narůstající reformismus a oslabování křídla stavějícího na revolučních změnách bylo logickým důsledkem změny historických podmínek i situace v rostoucí a politicky posilující dělnické třídě předních industriálních zemí, především pak Německa. I zde působí dialektika. Reformistické křídlo ztotožňované s E. Bernsteinem dosahovalo bezesporu řady politických úspěchů. Německá sociální demokracie se stala parlamentní stranou a postupně prosadila řadu opatření ve prospěch pracujících. Avšak řada marxistů revolucionářů, mezi nimi jak Lenin, tak Luxemburgová, si uvědomovala limity tohoto přístupu. A především to, že touto cestou se velmi pravděpodobně nepodaří transformovat kapitalismus v nevykořisťovatelské společenské uspořádání. Do politických diskusí byly zapojeny všechny marxistické osobnosti. Jestliže K. Kautský zaujímal pozici spíše zastupující klasický marxismus, pak E. Bernstein prosazoval razantně reformní program (nicméně oba jmenovaní se zásadně podíleli na tvorbě tzv. Erfurtského programu německé sociální demokracie). V radikálně levicovém evropském hnutí současnosti jako by se historie opakovala v poněkud jiných kulisách, ale v podstatě jde o to samé – stačí reformy k nápravě poměrů, pokud je konec kapitalismu objektivně nevyhnutelný? Problém dnes je ale v i tom, že přesvědčení o nevyhnutelnosti konce kapitalismu je celkově slabší a více se objevují i názory z levice, že schopnost kapitalismu přežít a „mutovat“ je velká a že se s ním v zásadě dá jen koexistovat. To jakoby dává dnes za pravdu reformistům v ideovém střetu s „revolucionáři“. V politickém boji před sto a více lety o další směřování marxismu stála vždy R. Luxemburgová v jednom šiku s Vladimírem Iljičem Leninem spolu s dalšími marxisty, s Lvem N. Trockým, či Karl Liebknechtem, ale i s G.V. Plechanovem (ten ale třeba později podporoval válečné úsilí Ruského impéria). V mnoha teoretických otázkách v tvůrčích diskusích hledali marxisté a mezi nimi V.I. Lenin i R. Luxemburgová argumenty a cesty variant řešení. Zde se, oni dva jmenovaní, na mnoha věcech shodli, a také neshodli. Možná na dokreslení jeden citát od L.N. Trockého: „V boji Rosy Luxemburgové proti Kautskému, zejména v letech 1910–14, hrály důležitou roli otázky války, militarismu a pacifismu. Kautský bránil reformistický program: omezení zbrojení, mezinárodní soud atd... Rosa Luxemburgová proti tomuto programu rozhodně bojovala, jako proti ilusorní záležitosti. V této věci byl Lenin na pochybách, avšak v určitém období stál blíže Kautskému než Rose Luxemburgové“.

R. Luxemburgová zastávala i stejné stanovisko jako V.I. Lenin ve vztahu k Bernsteinově koncepci vyjádřená v jeho slavné větě: Hnutí je vším, konečný cíl ničím. Zde je její odpověď: „Naopak, hnutí samo o sobě, bez vztahu ke konečnému cíli, hnutí jako cíl sám o sobě není ničím, konečný cíl je pro nás vším“ (Luxemburgová, 1898). Jak zdůrazňuje P. Sirůček (český marxistický ekonom), rozpory mezi prací a kapitálem ani krize kapitalistické ekonomiky nemohou reformy nikdy zahladit a tento základní politický postulát spolu sdíleli oba velcí marxisté – Lenin i Luxemburgová.

Rose Luxemburgové nebylo umožněno, aby své představy o uspořádání nové společnosti, o důsledném spojení socialismu se svobodou a demokracií, realizovala. Možná, že i pravicové křídlo německé sociální demokracie po skončení 1. světové války si bylo vědomo nebezpečí pro jejich politickou koncepci, pokud by si masy osvojili socialismus a zároveň našly cestu, jak jej propojit se svobodou i najít reálné formy uplatňování demokracie (např. cestou „rad“

či sovětů, prvků přímé, dělnické demokracie) v duchu politických postojů R. Luxemburgové. Přes všechny útoky, příklad VŘSR byl pro proletářské vrstvy ostatní Evropy přitažlivý. Pokud by se podařilo implementovat zkušenosti sovětského Ruska a přetvořit je k západoevropskému politickému životu, pak by se budova evropského kapitalismu mohla zatřást daleko výrazněji a „světová“ revoluce by byla pravděpodobnější. V diskusích o Leninovi je možno ji snadno manipulovat k dehonestování vůdce bolševické revoluce a celou tuto revoluci. A k tomu se hodí i R. Luxemburgová, zvláště, je-li zdůrazňována jen určitá část její politické osobnosti, ta která vyznívá jako protipól Lenina. Za V. I. Leninem v momentu jeho smrti (1924) zůstal konsolidovaný Sovětský svaz, který za cenu ohromných obětí nastoupil cestu budování nové, socialistické společnosti. Za touto cestou nebyly skupiny „rudých teroristů“, ale stála za ní významná část formující se sovětské společnosti. A i buržoazní historikové potvrzují, že už sama existence sovětského Ruska a následně SSSR měla vliv na formování kapitalistických společností a jejího hledání forem „státu blahobytu“ jako překonávání antagonistických třídních rozporů. Po rozpadu socialistického systému v Evropě velmi brzy následoval i postupný rozval „sociálního státu“. Od doby, kdy „komunistický“ blok ztrácel svoji globální pozici, posílily tendence koncentrování světového bohatství v rukou stále menších politických subjektů a jednotlivců a stále více osekávání sociálních opatření pro většinu občanů. A zde nelze dohledat žádné jednoznačné příklady, kdy implementace vypracovaných názorů R. Luxemburgové jak tzv. novou levicí, tak i akcentovaných některých myšlenek této političky z neoliberálního tábora, vedly k výsledku, který by bylo možno považovat za postup na cestě k postkapitalistické, svobodné a spravedlivé společnosti (kterou lze ztotožnit i se „socialismem“). Rozhodující politické síly kapitalistické současnosti aktivně a úspěšně blokovaly a blokují jakékoliv změny, jež by výrazněji překročily hranice neoliberálního kapitalismu. Vzpomeňme jen zkušenosti z nedávného řeckého experimentu vlády radikální levice, či efektivní eliminace všech možností, kdy by se na vládách mohly podílet radikálně levicové síly hlásící se k systémovému překonání kapitalismu. Že tento proces nemá charakter násilného střetu, nejsou při tom padlí a masové represe neznamena, že nejde o využití převahy síly, bez ohledu na výsledky demokratického rozhodování lidí. Od puče gen. Pinocheta v Chile (s tisíci zabitých vč. takových osobností jako byl např. S. Allende či Victor Jara), násilného odstranění řady demokratických zvolených presidentů a premiérů, se k dnešku cíle neoliberálních sil kapitalismu nezměnily, jen cesty se dnes volí spíše prostřednictvím brutálního ekonomického tlaku (vzpomeňme „mentální water-boarding“ použitý proti demokraticky zvoleným představitelům radikální levice v Řecku po referendu 2015), všestrannou podporou sil, které slouží k provedení podstatných společenských změn bez ohledu na to, zda jde o změny stávajících demokraticky vytvořených poměrů, které tendují k levicovým řešením.

• Co závěrem a jak dál?

Po V. I. Leninovi nám zůstalo velké dědictví. Ale musíme ho vidět a chápat dnešními očima, současnou historickou etapou. Lenin není apoštolem nové víry, který reprezentuje věčné pravdy. Je to nositel věčné revoluční dialektické metody. Německý marxistický politický filosof Michael Brie napsal velmi analytickou knihu – „Znovuobjevení Lenina (Dialektika revoluce vs. Metafyzika vládnutí)“. Jde o marxistickou analýzu odrážející současné levicové myšlení. Autor v ní ukazuje V. I. Lenina jako politika, který se s železnou vůlí vstupuje do událostí, zároveň jako myslitele strategicky analyzujícího společnost. A toto ocenění je možno i rozšířit. „Leit-

motivem jeho života bylo tedy: vždy vyzbrojený, připraven k akci - pro správnou akci.“ Takové je hodnocení G. Lukáče.

Je snadné se spoléhat na Lenina, na jeho učení i jeho inspirativní vítězství. A když to dnes nevychází, nevede k vytoženému cíli, pak odhodit Lenina jako „staré zboží“. Pak je další možnost, vyhodnotit, že Leninovo řešení není pro současnost použitelné a jako symbol jej uložit do historického depozitáře a použít ho například jako nástroj aktuálního politického střetu, ale proti levici. Při všech těchto úvahách je ale „hodnocen“ Lenin pouze z pohledu některých aspektů, jeho přínos je zúžen jen na některé oblasti, tak, jak se to hodí a záměrně se přehlíží jeho nejsilnější stránky, jež jsou již uvedeny v tomto článku. Lenin byl tvůrčí člověk, ale není zodpovědný za další společenský vývoj a i podstatné chyby evropských zemí s reál-socialistickým zřízením, jejich vládnoucích stran i politiků, jež vyvrcholily porážkou koncepce evropského socialismu podléhajícímu sovětskému vedení. Když bylo všeobecně rozeznáno, že se blíží krize, již „perestrojka“ hovořící o návratu k Leninovi neuspěla. Nebylo totiž jasné, k čemu z Lenina je potřeba se vrátit a objektivně bylo již pozdě. Ano, dnes je poptávka po „svobodě“, jak ji definovala R. Luxemburgová svým velice tradovaným a nadčasově parafrázovaným výrokiem: „Svoboda je především svobodou toho, kdo myslí jinak“. Ale nemyslím si, že v době, kdy byla tato teze formulována, šlo o abstraktní svobodu. V revoluční době konce 1. světové války nestála otázka buď sociální revoluce vedoucí k osvobození od vykořisťování, ale spojená s omezením (abstraktní) svobody nebo svoboda jako taková a nijak neřešící otázku vykořisťování. Všechny relevantní revoluční koncepce počítaly s co nejširším zapojením nepřivilegovaných mas do politiky. V ruských podmínkách to byly sověty jako nová forma demokracie pro masy, v Evropě vznikaly socialistické republiky rad (Maďarsko, Slovensko, Bavorsko). Proto v revolučním období neexistovala otázka reálné volby. A zde je možno se odvolat i na Rosu Luxemburgovou, která vyslovila myšlenku: „Bedřich Engels kdysi prohlásil: buržoasní společnost má na vybranou: buď přechod k socialismu, nebo návrat k barbarství“.

Michael Brie uvedl, že Lenina „nelze ani odmítnout, ani přijmout“ Abyste se naučili levicovou strategii použitelnou v období existenciální krize, měli byste projít Leninovou školou – dále ale jít jinými cestami (myšlenka z předmluvy ke knize M. Brie). Nemyslím si, že je třeba hledat za každou cenu „jiné“ cesty. Je třeba hledat nejlepší cesty, které zároveň vychází z historických zkušeností, současných podmínek a aktuální sociálně třídní struktury společnosti, z environmentální situace a globálního propojení současného světa. Vždy ale je třeba, a to je také poznatek vyplývající ze studia Leninova odkazu, usilovat o všestrannou emancipaci většiny společnosti, která byla dosud sice zdrojem společenského bohatství, ale byla o něj trvale připravována, aby si jej přivlastňovala její menšina. Není správné cesty bez dobrého cíle!

Ladislav Šafránek – Vladimír Iljič Uljanov – LENIN (1890 – 1924) Na počest životního jubilea geniálního politika, filosofa a ekonoma, vůdce proletariátu

„Bez revoluční
teorie
nemůže být ani
revoluční hnutí“
Lenin

Život geniů nekončí jejich smrtí, nýbrž přežívá v jejich díle. V bohatství myšlenek, které zanechali budoucím generacím. Zvláštní význam má odkaz Vladimíra Iljiče Lenina (Uljanova) bez ohledu na to, jak jeho myšlenky následovníci, stoupenci i koryfejevci moci i skrytí i otevření odpůrci deformovali a účelově přizpůsobovali svým zájmům a osobním ambicím. I bez ohledu na to, že jeho celoživotní dílo – výstavba socialistické společnosti – nakonec díky intenzivnímu tlaku kapitálu i našim vlastním chybám (za účinné „pomoci“ některých vůdců států budujících socialismus) ztroskotalo. Doufejme, že pouze dočasně.

Citát V. I. Lenina uvedený v úvodu tohoto článku ve své podstatě vyjadřuje komplex činností, aktivit a teoretických postulátů jedné z nejvýznamnějších osobností 20. století. Člověka, který svou prací, teoretickým myšlením a praktickou politikou dokázal nezvratně poznamenat život a celkovou mnohostrannou existenci nejméně tří generací lidstva. Takových bylo více. Nicméně Lenin byl jedinečný v tom, že v sobě mixoval většinu základních všelidských vědeckých i praktických disciplín. Byl stejně tak ekonomickým teoretikem jako teoretikem – sociologem, filozofem či estetikem. Byl ale stejně tak dobrým praktikem hospodářského, politického i sociálního vedení a řízení společnosti. I takových bylo v historii více. Lenin však na rozdíl od nich dokázal své vize, představy a poznatky koncentrovat v ucelený systém teorie vítězné proletářské revoluce.

Lenin přispěl do studnice lidských vědomostí celou řadou nových poznatků. Některé z nich posloužily jako podpora plnění základního cíle: osvobození proletariátu od vykořisťování člověka člověkem, jiné naznačily a orientovaly další vývoj lidské společnosti jako celku i v jejích jednotlivých krizových situacích, další pak koncentrovaly pozornost na možná řešení přicházejících ekonomických, sociálních i politických krizí. I za cenu dočasné defenzivy a opoziční činnosti. Za všechny lze uvést boj o charakter strany, kdy zastával a prosadil proti ortodoxnímu marxistickému přesvědčení „menševiků“ o nutnosti masové strany a orientaci přípravy budoucí revoluce na vysoce industrializované státy, svou koncepci méně početné strany profesionálních revolucionářů a nejslabšího článku imperialistického řetězce. Druhým příkladem může být složitý názorový frakční boj kolem míru v Brestu Litevském. A konečně operativní a často i násilné řešení hospodářské krize nového státu mezi koncepcí Válečného komunismu a Nové ekonomické politiky, které dle mého názoru zprostředkovaně negativně ovlivnilo vývoj v Sovětském

svazu zejména v době stalinských represí a nejen nich. Do současnosti z těchto let jsou poučné ekonomické diskuze o koncepci rozvoje státu, kterých se Lenin bohužel vlastně neúčastnil, vyjma snad některých poznámek v dopisech tvořících tzv. Leninovu závěť (včetně ostrého odsouzení metod práce a morálky J. V. Stalina).

Hodnocení působení a učení Lenina Je velmi náročné a dovolím si říci i rozporuplné především proto, že je významným, a zřejmě nejvýznamnějším spolutvůrcem systému, který znamenal vznik bipolárního světa se všemi jeho negativy, vítězstvími i prohrami. Má tedy velkou řadu stoupců a stejně velkou řadu kritiků. Toto hodnocení je o to náročnější a rizikovější, že nelze vést nějakou dělicí čáru a uměle dělit Lenina na „dobrého“ a „špatného“ podle toho, jak se tomu kterému hodnotiteli zrovna zdá. To, co provádějí hodnotitelé Karla Marxe snahou stavět „mladého Marxe“ proti „starému“ v případě Lenina je bezvýhradně mnohem složitější. Zatímco Marx (a Engels) celý život oscilovali kolem několika základních otázek (jmenujme namátkou problematiku dialektiky, otázku dialektického a historického materialismu, otázku nadhodnoty či charakteru práce a odměňování), u Lenina bychom nějaký podobný stmelovací a historií procházející motiv hledal obtížně. Je to dáno zcela objektivně tím, že Lenin procházel historií nikoli kontinuálně, nýbrž po etapách se změnami kvalitativního charakteru. Zatímco Marx a Engels celý život zdokonalovali a rozvíjeli své dílo v rámci kapitalismu hledající skutečnou podstatu vykořisťovatelské povahy kapitálu, Lenin musel z postavení teoretika – kritika – kapitalismu, v chodu přejít na rozhodující platformu politika – praktika, budovatele socialistické společnosti. Zatímco Marx a Engels mohli čerpat (a také čerpali) z poznatků a zkušeností předchozích generací (viz tzv.: tři zdroje a tři součásti), Lenin formuloval a realizoval svou vizi sociálně spravedlivé společnosti – socialismu - za pochodu, v každodenním boji s reakčními silami a – nezapomínejme - negramotnými carismem zdeptanými muži. Měl výhodu v tom, že mohl koncepci své politiky a její výsledky uplatňovat bezprostředně v praxi, za pochodu jí korigovat či alternovat, ale také nést odpovědnost. Kdo měl možnost studovat sborník „Jak Lenin řídil socialistický stát“, jistě potvrdí, že v řadě případů (možná i většinově) používal Lenin metodu krátkých sdělení či příkazových hesel (ministr energetiky Křížanovskij dostal pokyn o zásadním zvýšení výstavby malých elektráren a posílení energetických kapacit velmi známým heslem, že socialismus je sovětská moc a elektrifikace celé země, napsaného údajně na útržku Pravdy).

Pokládám za potřebné upozornit, že Leninovo učení zdaleka nebylo jediným zdrojem poznání o koncepci socialistické revoluce a dalším procesu socialistické výstavby. Přitom v mnoha případech alternativní návrhy či představy vycházely ze stejného zdroje, z prací Marxe a Engelse. Lišili se vahou, kterou jejich propagátoři věnovali jednotlivým aspektům revoluce a dalšího směřování země. Diskuze o Válečném komunismu a NEPu jsou dostatečně známé. Doplníme k tomu např. levičácké koncepce socialistů – revolucionářů (eserů), tlak menševiků, skupiny kolem Michaila Bucharina, ekonomické diskuze Leontějeva, Pjatakova, Preobraženského a především sílí protistátní skupiny kolem Lva Trockého. Nelze zapomenout ani na plíživě destruktivní činnost J. V. Stalina, který si jako vrchní stranický byrokrat a administrátor postupně podrobil aparát sovětské moci a připravoval se tak na převzetí moci po vážně nemocném Leninovi.

Zvláště negativně následně působili apologeti a vulgarizátoři Leninova díla, kteří místo pokračování v jeho tvořivém duchu zvolili cestu fetišisace Leninových myšlenek bez ohledu na významné ekonomické, sociální i politické proměny jak v Sovětském svazu, tak i v táboře socialismu a celém okolním světě. Mainstreamová vládnoucí teorie kapitalismu (v teorii i praxi

vedoucích činitelů států tábora socialismu) je bez ohledu na vnější podněty, impulsy i holou realitu nekriticky opakovala s minimální snahou o tvořivý rozvoj a hledání modernity. Vzpomínám si, jak jsme na VŠE jednou počítali frekvenci citátů klasiků v učebnicích marxismu-leninismu. Na deset Leninů připadal třikrát Marx a sporadicky Engels. V polovině století se žádná práce neobešla bez mimořádně zjednodušených a primitivně vykládaných Stalinových „Otázek leninismu“ či prostoučké brožurky „Ekonomické problémy socialismu v SSSR.“ O stagnaci myšlení v době Brežněvova „reálného socialismu“ netřeba hovořit. Tvořivé síly komunistického myšlení se z toho stagnačního balastu dosud nedokázaly vymanit. Důsledkem bylo, že za neměnné poučky většina lídrů komunistických stran vydávala (a většinou stále vydává) ty poučky, poznatky, názory a tvrzení, které jsou zřetelné a nepokryté v teorii i praxi dlouhodobě rozporné s realitou dřívějšího bipolárního, a nyní globálního unifikovaného světa. Soudím, že zejména v přelomových letech 1989 až 1991 se v plné nahotě ukázalo, že náš tábor míru a socialismu nebyl připraven svěst rozhodnou bitvu ani ekonomicky, ani sociálně, ani politicky, a dokonce ani mravně, střetem idejí. Leninovy myšlenky nebyly rozpracovávány, tvořivě rozvíjeny, nýbrž pasivně přejímány, bez invence memorovány.

Zatímco socialismus a jeho teorie stagnoval, kapitalismus svým vývojem na jedné straně potvrzoval platnost základních tezí formulovaných Marxem, Engelsem i Leninem. Na druhé straně na nové jevy ve světové ekonomice i politice i za cenu velkých ztrát poměrně účinně reagoval a modifikoval se (aktuálně bychom mohli použít medicínský termín „zmutoval“). Přizpůsobil se změněným podmínkám ve světové ekonomice, politice i sociální oblasti po obou světových válkách, světové krizi 30. let, spuštění „železných opon“ až do ukončení bipolarity světového uspořádání. Kapitalismus dokázal – na rozdíl od zkostnatělé a dogmaticky strnulé teorie socialismu – hledat možnosti své vnitřní i vnější transformace, překonání sebe sama. Využíval při tom řady poznatků marxistické teorie, počínaje jejími inspirátory z řad utopických socialistů po teoretiky volného trhu Adama Smitha, Davida Ricarda, Jeana Saye, i Thomase Malthuse. Z posledních období se lze odvolávat na Johna Keynese, Milтона Friedmana a další autory spojené např. s variantami keynesiánství, neoliberalismu, institucionální ekonomické teorie, behaviorismu apod., které v díle Lenina stále hledají použitelné myšlenky pro boj s idejími socialismu. Tím v žádném případě nechci být apologetem moderního kapitalismu. Chci pouze poukázat na to, že kapitalismus již není tím systémem, který analyzoval Lenin, a o jehož svržení usilovaly generace pracujících. Chci také poukázat na existenciální nebezpečí stagnace teorie socialismu.

Kapitalismus volné soutěže, typický pro osmnácté a devatenácté století, přerůstá s příchodem 20. století do své nové vývojové fáze, kterou známe pod Leninových názvem „imperialismus“. Tento přechod je spojen s hlubokými změnami v ekonomické i sociální a politické struktuře kapitalismu. Jeho základní charakteristikou se stává ekonomický monopol, vzešlý z vysoké koncentrace výroby. Lenin ho považoval za všeobecný a základní zákon vývoje kapitalismu vůbec. Další charakteristikou se stal proces koncentrace kapitálu, doplňující dosavadní proces koncentrace výroby. Spojením obou dochází ke vzniku finančního kapitálu, stále více ovládajících život společnosti. Další charakteristikou je oddělení vlastnictví kapitálu od jeho použití ve výrobě. Lenin tyto základní ekonomické i politické změny analyzoval ve svém hlavním a nejvýznamnějším díle věnované ekonomice. Ve známém díle „Imperialismus jako nejvyšší stadium kapitalismu“ (1917)

Lenin vymezil imperialismus pěti hlavními znaky:

- Koncentrace výroby a kapitálu dosahuje tak vysokého stupně vývoje, že vznikají monopoly, které mají rozhodující úlohu v hospodářství země;
- Bankovní kapitál splynul s kapitálem průmyslovým a na základě tohoto „finančního kapitálu“ vzniká všeovládající finanční oligarchie;
- Vývoz kapitálu se stal rozhodující složkou exportu;
- Mezinárodní monopolistické svazy kapitalistů si rozdělují svět;
- Teritoriální rozdělení světa mezi největší kapitalistické mocnosti je ukončeno.

Tento systém se vyznačuje za prvé prohlubováním základního rozporu kapitalistické výroby, jímž je rozpor mezi společenským charakterem výroby a soukromou formou přivlastňování. Za druhé tím, že pokroková dějinná úloha kapitalismu, kterou je zvýšení výrobních sil společenské práce a její zespolečnění se dostává do stále většího rozporu se soukromovlastnickou podstatou kapitalismu. Lenin charakterizoval kapitalismus ve fázi imperialismu jako kapitalismus monopolistický (rozhodující úlohu v ekonomice mají monopoly zrozené z rychlé koncentrace výroby a kapitálu), kapitalismus cizopasný (což neznamená, že se kapitalismus nemůže úspěšně rozvíjet či musí nutně stagnovat), kapitalismus odumírající (nutně přecházející v socialismus). Lenin dochází k závěru, že při aplikaci zákona nerovnoměrného ekonomického a politického rozvoje kapitalismu v epoše imperialismu je dějinným vyústěním tohoto rozporu socialistická revoluce. V tomto slova smyslu je státně monopolní kapitalismus nejuplněnější materiální přípravou socialismu.

Namísto je nutno zdůraznit, že Lenin jasně prohlašoval, že neexistuje nějaký centrální, univerzální model kapitalismu – tedy ani státního kapitalismu. Kapitalismus popsán Leninem byl v jeho pojetí sice nejpravděpodobnějším modelem, nicméně pouze jednou z možných variant. Mnohokrát psal o tom, že jednotlivé oddíly světového proletariátu se dostanou k podmínkám socialistické revoluce individuálně, podle svých konkrétních podmínek a individualizovaných možností. Bohužel naši i zahraniční představitelé komunistických i dělnických stran dialektiku Leninovy teorie socialistické revoluce nepochopili a naopak ty síly, které jednaly proti zájmům až diktátu „Moskvy“ a požadovali diskusi, akční, nikoli administrativní jednotu silně ostrakizovali. Jednota světového socialismu proti světovému kapitalismu stále více korodovala. Kapitál se dokázal v případě potřeby dočasně a účelově spojit, socialistické síly nikoli.

Připomínat bychom si měli Leninův stále aktuální a platný poznatek, že státně monopolistický kapitalismus je nejuplněnější materiální přípravou socialismu, jemuž vytváří materiální podmínky vzniku. Jsou to kapitalistické výrobní síly, které svým bouřlivým rozvojem narážejí na bariéry kapitalistických výrobních vztahů a vynucují si jejich kvalitativní změnu. Ideologové kapitalismu si zákonitost tohoto vývoje uvědomují a intenzivně hledají možnosti jejich zabránění takovými změnami v kapitalistických výrobních vztazích, aby je uvolnili pro další rozmach kapitalistických výrobních sil při zachování soukromého vlastnictví. Naproti tomu „věrozvěsti socialismu“ nebyli schopni nastartovat naši společnost na trajektorii růstu, efektivity, vysoké účinnosti, produktivity práce a naplnění velmi významné, avšak obcházené Marxovy teze o vědě jako bezprostřední výrobní síle. Utápěli se v ideologických šarvátkách a planých diskusích na úkor věčné stránky známého dialektického souladu výrobních sil a výrobních vztahů¹⁾.

V souladu a tím, jak narůstala ekonomická, sociální i politická krize v ruské společnosti především pod vlivem průběhu 1. světové války, kdy Lenin, jeho nejbližší, ale i řada odpůrců by-

točně cítila narůstající revoluční kvas, zvýšil intenzitu své pozornosti věnovanou za prvé praktickým otázkám přípravy a průběhu proletářské revoluce, za druhé pak teoretickým otázkám struktury, funkcí a fungování budoucího proletářského státu. Jakousi ideovou ikonou této části Leninova intelektuálního vzepjetí a určitou učebnicí budování socialismu, která se stala základem řady dalších odborných studií a inspirátorem i pro další strany a státy v jejich boji za socialismus je nepochybně studie „Stát a revoluce“ přesto (nebo právě proto), že ji napsal krátce před vypuknutím VŘSR. Následné studie v této oblasti se již převážně zabývají jednotlivými oblastmi realizace státních struktur nové společnosti (namátkou lze uvést stať „Velká iniciativa“, „O družstevnictví“, „Raději méně, ale lépe, „Co dělat?“ a mnohé další).

Mnozí teoretici socialismu – a nemuselo zrovna jít o anarchisty či různé levičácké skupinky v souvislosti s proletářskou revolucí šířili teze o zániku státu v procesu socialistické výstavby. Mnozí z nich se přitom opírali o chybnou interpretaci Leninových myšlenek obsažených v představách o „postupném odumírání státu“. Opomíjeli přitom dvě podstatné skutečnosti. Za prvé Lenin skutečně hovořil o odumírání a zániku státu, nicméně v souvislosti s dovršováním dlouhodobých cílů socialistické revoluce a přechodu ke komunismu. Tedy jako dlouhodobý strategický úkol pro budoucí generace. Za druhé to, že mu šlo o zásadní přeměnu a novou definici jednotlivých funkcí státu²⁾. Nikoli jeho zrušení, nýbrž o redefinování jeho funkcí dle potřeb formování, budování a rozvoje socialistické společnosti. Proto je nutno mít i dnes v centru pozornosti jednání a chování současného kapitalistického státu, jehož primárním úkolem je upevňovat moc kapitálu. Sledovat je nutno zejména to, jak jsou politicky naplňovány a uplatňovány jeho jednotlivé funkce. V oblasti ekonomické, sociální, politické i humanitní. Zvláštní pozornost si vyžaduje podoba a způsob plnění bezpečnostní a branné funkce státu. Prvotní a zásadní je, aby stát plnil pouze ty funkce, pro které ho občanské ustanovili a pro které byl konstituován, jimiž byl pověřen. Výjimečně důležitý je přitom třídní přístup k naplňování funkcí státu, neboť stát jako svébytná instituce sám o sobě má v genech prvek odborné apolitičnosti. Nástrojem třídního panství se stává podle toho, v čí prospěch jedná. Lenin mnohokrát zdůrazňoval, že stát sám o sobě není nepřátelský. Pouze záleží na tom, kdo ho ovládne, k jakým cílům a jakými prostředky.

Hovoříme-li o Leninovi, nemůžeme opomenout rozporuplnou roli Josifa Stalina. Zatímco pozdní Lenin si uvědomuje nutnost udělat po revoluci rázný krok k občanské společnosti, k tomu, aby nový dějinný prostor byl racionalizován a nově strukturován za podmínky široké participace občanů, Stalin viděl pouze moc jako samostatný fenomén. Zatímco Lenin nikdy nemínil strategii, taktiku a teoretické zdůvodnění, Stalin to pokládal za samozřejmý nástroj upevňování svého postavení. Zatímco Lenin pokládal odstoupení od participačních a samosprávných struktur předpokládaných v teorii lidové revoluce a rozvoje jejího humanitního charakteru za dočasné a omezené na nezbytné minimum, Stalin toto dočasné odstoupení pojal jako základ jím prosazované etatizace společnosti, „nadprávi“ státu a upevňování tzv. nomenklatury³⁾.

Základní funkcí státu v ekonomické oblasti, které se nemůže vzdát, je vytvoření a garance právního prostředí nejen pro ekonomickou oblast. Zvoleny mohou být různé přístupy od zásady neomezeného volného trhu po totální centrální řízení ekonomiky státem. Již za Lenina sovětský stát vyzkoušel fakticky všechny extrémy ekonomického vládnutí. Prokázalo se, že jeden obecný model řízení socialistické ekonomiky neexistuje (z naší vlastní zkušenosti dobře víme, jak nebezpečné je přejímání modelů). Základním problémem zde je jednoznačnost, srozumitelnost

a vynutitelnost práva, doprovázená garancí základních práv vlastnických v jejich právním i ekonomickém pojetí.

Další důležitou oblastí státních funkcí je dle Lenina podpůrná činnost státu především ne-výrobní podoby. Smyslem je podpora růstu vytvářením příznivých legislativně institucionálních podmínek (Lenin zde má na mysli zejména regulaci cel, daní, dotací, sociálních opatření i budování středisek státní správy. Obdobné cíle sleduje výrobně regulační funkce, pohybující se v rozmezí od ochrany zdraví a bezpečnosti při práci, přes pracovní a mzdové podmínky, podmínky realizace produkce až po protimonopolní opatření. V praxi socialistické výstavby se tato funkce projevuje nikoli jako přísně regresní, nýbrž jako garance ochrany proti možným recidivám kapitalismu, resp. ochrany před nežádoucí nerovností. Vlády se při plnění své ekonomické, řídicí a organizační funkce mohou zapojit do budování socialismu i přímou účastí ve výrobních o ne-výrobních činnostech: budováním a poskytováním vzdělávacích a výchovně vzdělávacích zařízení, komplexní sociální a zdravotnické preventivní i realizační činností, ale i přímou investiční, výrobní a obchodní aktivitou.

Samostatnou kapitolou je preventivní i výkonná branně bezpečnostní, regresní, obranná a ochranná funkce. Socialistický stát musí být dle Lenina základním garantem občanských práv a svobod člověka – občana – při uplatňování jeho práv a plnění jeho povinností de ústavního pořádku socialistického státu. Obrana vlastnictví majetku, prbojování zájmů a zajišťování potřeb člověka je obecnou funkcí státu bez ohledu na jeho politický charakter. Rozdíl a zásadní, kvalitativní členění nasává tehdy, sledujeme-li otázku, pro koho, jak a v čí prospěch stát své funkce plní.

Leninovo dílo je instruktivní i dnes. Studujeme ho, promyšlejíme ho, nikoli však jako dogma, nýbrž, parafrázujeme-li známá slova Karla Marxe, jako námět k zamyšlení. Jinak se stane abstraktní modlou, studeným nefunkčním pomníkem, artefaktem bez reálného významu pro naši činnost.

¹⁾ Zde je zajímavá poznámka Wilhelma Liebknechta na socialistickém kongresu v Paříži již v roce 1896, že státní socialismus, prosazený socialisty, je ve skutečnosti státní kapitalismus. Tvrdil, že nestačí, když stát převezme výrobní prostředky. Musí proletariátu předat i politickou moc. Po vzniku Sovětského svazu se tato otázka stala mimořádně důležitou. Znovu se tento problém objevil ve známých ekonomických diskuzích počátku 20. let a dále pak ve „Zrazené revoluci“ Lva Trockého tvrzením, že tajemstvím státního kapitalismu je, že nikdo v zásadě pořádně neví, o co jde, co to vlastně je. Znovu byl problém široce diskutován v souvislosti s vystoupením Nikity Chruščova v roce 1956 kritikou jeho celkově dramaticky voluntaristické politiky. Následně pak s novou intenzitou v souvislosti s „přestavbou“ Michaila Gorbačova.

²⁾ Otázku ekonomických základů odumírání státu nejdůkladněji objasnil Karel Marx v Kritice Gothašského programu z roku 1875 (publikováno 1891)

³⁾ Paradoxem prvních dekád sovětské moci paralelně s upevňováním kultu Stalinovy osobnosti, centrálně direktivního řízení společnosti a její celkovou byrokratizací je, že v této atmosféře strachu a vnitřní tenze vznikl zejména v době pětileté pocit svobody. Svoboda byla chápána jako podíl na změnách. Byla chápána nikoli jako možnost volby, nýbrž jako boj za přeměnu světa. Stalin potřebovat plášť leninismu, Leninův kult, aby se mohl prohlásit za jeho jediného a pravověrného strážce odkazu, světem uznávaného vůdce. Všichni, kteří dosud stojí před Stalinem v pozoru, by si měli uvědomit, že Stalin pod heslem leninismu zlikvidoval leninskou starou gardu bolševické strany, že to byl on, kdo pod heslem leninismu vnucoval svou vůli všem oddílům komunistického hnutí světa, který transformoval demokratické tradice sociálně demokratického a komunistického hnutí v názorový monolit prosazování jeho vůle. Je toto slučitelné s Leninovým odkazem? Leninovým vyznáním byl čin, úloze osobnosti v dějinách tím nestojí nic v cestě. Ve Stalinově pojetí je tomu naopak.

Jan Campbell – ZAMYŠLENÍ NA TÉMA LENIN (22. duben 1870 – 21. leden 1924)

Úvod

Zamyšlení na téma Lenin ve spojení se 150. výročí jeho narození je určeno nejenom těm, co vědí o jeho díle a působení více nebo méně než já, ale i mladé generaci členů a příznivců KSČM, evropské a české levice a podporovatelů realizace neodvratných společenských změn stojících před naší civilizací, kterých bude po ukončení koronavirové epizody přibývat. Proto má dokument několik částí. Ty dovolují udělat si představu o možnostech a neodkladných úkolech občanů, politiků, politických stran a hnutí, které život bude vyžadovat řešit po pandemii strachu, v níž koronavirus je použit ke konkretizaci a testování.

Pro úvod zamyšlení jsem zvolil výtažek ze života Lenina. V něm se pokusím identifikovat a definovat několik pramenů nadčasovosti, charakteru a možností realizace jeho hlavních myšlenek a působení v různých fázích života. Proto má zamyšlení několik částí, poměrně rozsáhlý obsah a indikativní seznam referencí pro následné podrobnější studium těmi, u kterých se objeví potřeba seznámit se s osobností Lenina nebo dohledat si argumenty pro a proti hlavnímu názoru autora příspěvku: Zásadní myšlenky učení marxismu a leninismu lze aplikovat v každodenním životě člověka, strany a společnosti nehledě na všeobecně rozšířené tvrzení, že moc lze získat pouze násilně (válkou nebo revolucí) nebo nenásilně (evolucí nebo demokracií). V době zásadních změn principu života a soužití ve společnosti, tj. vztahu, ve které teď žijeme, se nabízejí nové možnosti. Jaké to jsou?

Jestliže vztah k sobě samotnému, k druhým bytostem a přírodě je základem všeho, pak pochopení vztahu, jeho komplexnosti a důležitosti si může představit pouze ten, kdo je ochoten a schopen využít znalosti *jednotného vědění* a vnímá *Planetu jako kosmickou loď* letící ohromnou rychlostí v nekonečném Vesmíru. Jednotné vědění a vnímání Planety jako kosmické lodi, které doposud nepodporuje existující hospodářsko – politický systém, dávají o sobě znát především v krizových dobách. V takové době žijeme již déle. O Vesmíru jako takovém víme nehledě na všechny úspěchy vědy a techniky málo, prakticky nic.

Podobně je tomu i s odpovědí na otázku, proč si *Vladimír Iljič Uljanov* zvolil pseudonym Lenin. Věděl to jen on sám. My víme, že jméno je odvozeno od ruské řeky Leny. Ta je významnou řekou Ruska a naší Planety, podobně jako jméno Lenin se stalo významným pro zásadní změny v Rusku a na Planetě. Lodivod lodi zvané Rusko vedl *Velkou říjnovou revoluci* a dožil se na konci svého komplexního a částečně i tajemného života zrodu SSSR.

Vladimír Iljič Uljanov se narodil 22. dubna 1870 v Simbirsku, dnešním Uljanovsku. Úmrtí otce v lednu 1886 následovala rok později smrt bratra Alexandra, odsouzeného s několika souputníky - radikály za neúspěšný pokus o atentát na cara Alexandra III. Bratrova smrt hluboce zasáhla mladého studenta na univerzitě v Kazani. Z té byl po čtyřech měsících za účast na studentských procesech vyloučen. Vyloučení přinutilo zvědavého ex-studenta k domácímu studiu práva, jazyků (řečtina, latina, francouzština, němčina a angličtina) a *Hegelových textů*. Jejich znalost je nutná k pochopení teorie Marxe. Silná vůle dovolila v roce 1891 udělat závěrečnou zkoušku a získat povolení vykonávat právnickou profesi.

V roce 1893 se Lenin přestěhoval do Petrohradu. Tam se věnoval více marxistické propagandě než povolání právníka. Za pět let (1898) se oženil s aktivistkou marxistického hnutí *Naděždou Krupskou* (1869 – 1939). V roce 1899 vydal své první významnější dílo - *Vývoj kapitalismu v Rusku*. V roce 1903, kdy došlo k rozštěpení na bolševiky a menševiky, stal se vůdcem bolševické frakce. V roce 1907 se z bezpečnostních důvodů přesunul do Finska, cestoval po Evropě a účastnil se levicových aktivit. V roce 1912 navštívil i Prahu¹⁾. V roce 1915 založil *Svaz boje za osvobození dělnické třídy*, byl zatčen a po více než roce ve vězení byl vyslán na tři roky do Sibíře. Po ukončení trestu na Sibíři opustil Rusko, emigroval do Švýcarska a stal se vydavatelem časopisu *Jiskra*. Ve Švýcarsku byl během *Únorové revoluce 1917*, která svrhla cara Mikuláše II. S pomocí organizovanou Němci se dostal v polovině dubna do Petrohradu. Odtud po neúspěšném povstání v červenci prchnul do Finska, aby se vrátil do Petrohradu v podvečer *Velké říjnové socialistické revoluce* (VŘSR).

V kontextu VŘSR vynucený Brestlitevský mír (uzavřený na jaře 1918) byl málo výhodný pro Rusko. Dovolil mu však se plně zabývat vnitřními záležitostmi státu. Výsledkem bylo zavedení trestu smrti, smrt carské rodiny, založení tajné policie Čeka a v neposlední řadě vyhlášení NEP (Nový ekonomický program) během zahájení 10. sjezdu KS (15.3) 1921. NEP byl zrušen 1929 po té, co v roce 1927 bylo Stalinem započato s industrializací státu. Ta umožnila zvítězit nad 90% negramotností obyvatel a nad fašismem před 75 léty. Po té myšlenky Marxe a Lenina znovu ožily a žily do té doby, než se staly obětí zrádců ve vlastních řadách a systematického jednání nepřátel SSSR. Podobně tomu bylo s *Pavlem I*, (1754 – 1801) synem *Kateřiny Veliké* (1729 – 1796) a *Palinem*.²⁾ Tento zrádce měl poradce: velvyslance Jejího Veličenstva.

Po mrtvici v květnu 1922 Leninovo částečné ochrnutí pomohlo oslabit jeho vliv ve straně a získávat podporu Stalinovi, prostředníku mezi Leninem a ostatními bolševiky. V březnu 1923 zasáhla Lenina třetí mrtvice. Po ní zůstal zcela paralyzován. Proto smrt v lednu 1924 lze hodnotit jako jeho vysvobození. Co vyplývá z výtažku ze života?

Mám rád, když se lidé přou, znamená to, že vědí, co dělají a že mají směr.

Tímto Leninovým citátem přistupuji k identifikování a definování pramenů nadčasovosti, charakteru a možností použití a realizace hlavních myšlenek působení Lenina v každodenním životě člověka, strany a společnosti v době zásadních změn lidského soužití. Kromě toho doporučuji odděleně zamyslet se nad otázkami typu³⁾ – Je marxismus a leninismus jedno a totéž, a jestli ne, v čem je rozdíl, a co mu předcházelo? Je členství v různých nazývaných komunistických stranách jedno a to samé, a jestli ne, v čem je rozdíl, a byli-li a mohou být opravdoví komunisté nečleny strany, nebo dokonce ve vedení strany? Byly opravdoví antikomunisté členy KS nebo ve vedoucích funkcích KS během budování SSSR? Je bolševismus ruskou specialitou a druhem marxismu a stranické příslušnosti, nebo je to něco zcela jiného, čistě ruského, co existovalo do marxismu, existuje i dnes a může mít za určitých podmínek budoucnost? Když ano, jaké jsou to podmínky? Důležité pro pochopení Lenina je jeho spojení a vliv jeho tří hlavních souputníků - *Bucharina*, *Stalina* a *Trockého*. A také skutečností, že idea západoevropského socialismu byla do Ruska zavedena Západem.⁴⁾ Proto již povrchní hodnocení pokusu zakořenit cizí a neorganické reformy v kulturně historické tradici Ruska, jako jednoho z nejslabších států světového kapitalismu té doby, zaostávajícího za sociálně – hospodářsky vyvinutými státy západní Evropy indikuje, že Leninismus, jako důležité sociálně – filozofické a politicko – ekonomické učení mělo, aby bylo trvale úspěšným, zohlednit konkrétní historickou situaci a stav společnosti.

Na tomto místě se nabízí odbočka – otázka spojující minulost a aktuální situaci ve světě, včetně ČR: Jaký volit východ ze současné pandemie strachu konkretizované koronavirem nacházející se ve vyčerpaném hospodářsko – politickém systému? Jestliže v post revolučním Rusku se importované reformy udržely jenom dočasně, protože byly neorganické a nebraly na zřetel, že v době předrevoluční a revoluční pořád ještě přežívaly feudální prvky a řízení formou samoděržaví, to i dnes při východu z krize bychom se měli snažit navrhnout a realizovat pouze reformy organické. Ty musí vycházet z tradice a odpovídat kvalitě prostředí. Musí mít společného jmenovatele s utopickým celosvětovým řešením, protože jedině společně a celosvětově můžeme doufat na vyřešení krize a přežití lidstva na Planetě.

Na druhé straně vidíme, že celosvětové řešení nemůže být definováno a realizováno bez ČLR, Indie, USA a RF. V krizové situaci, ve které se nacházíme, vidíme nekriticky zdůvodněnou averzi a ignoranci, přirozenou závist a geopolitické nepřátelství k ČLR. Vše z důvodů nepřičetnosti způsobené širokou a hlubokou závislostí ČR, členských států EU a světa na dodávkách hotových produktů, informace a personálu z ČLR v době pandemie strachu z koronaviru. A také z důvodu neuvědomění si skutečnosti, že gigantickou transformaci průmyslu, politiky a společnosti ČLR umožnil degenerující, chamtivý a pyšný Západ dobrovolně a sám přenosem všeho, co je spojeno s manuální a průmyslovou výrobou, nízkou cenou a možností velkoplošně prodat. ČLR nikam na Západ neposílala vojáky ani tanky, ale studenty a připravené obchodní mise poučené citáty a učením Lenina: *1) Dej mi jen jednu generaci mladých a proměním celý svět. 2) Kapitalisti sami nám prodají provaz, na kterém je my pověsíme. 3) Zvelič pravdu a máš hloupost.*

Teoretický marxismus, jeho materialistická dialektika a ještě více abstraktní (utopistické) představy o budoucím socialistickém uspořádání společnosti nebyly schopny získat trvale moc proletariátu v Rusku, ani jinde ve světě z předem uvedených důvodů. Moc bylo vždy a je možné získat i dnes podle dosavadních zkušeností z historie pouze dvěma způsoby: s pomocí násilí, nebo bez něho. Ani první, ani druhý způsob jak se dostat k moci se dnes v době atomových, biologických, kybernetických a rozumových zbraní nenabízí, máme-li vůli žít dále a jak indikuje příklad s ČLR. Přesto marxismus – leninismus nabízí aktuální otázky, na které odpovědi mohou napovědět směr, kde a kdy, co, jak a proč dělat, aby jeho nadčasovost, vyjádřená myšlenkou *Všechno souvisí se vším!* mohla být realizována ve prospěch lidstva a ne pouze mála samovyvolených. V čem spočívá nadčasovost marxismu – leninismu?

Obsah citátu vyzívá hledat odpovědi na správně formulované otázky, které budou předmětem při a sporů budoucích generací. To znamená našich dětí, vnuků, pravnuků atd. Z toho vyplývá povinnost hledat společně s mladou generací odpovědi na otázky, aniž bychom se dopouštěli chyby, kterou vyjadřuje již zmíněný Leninův citát: *Zvelič pravdu a máš hloupost.*

Otázky nejsou jednoduché. Například: Proč při realizaci myšlenky muselo být použito násilí a teror? Není-li pravda, že v následku násilí a teroru se myšlenka socialismu transformovala do diktatury proletariátu a administrativní formy řízení? Není-li pravda, že i kvůli uvedenému se rozpadl SSSR a v následku rozpadu národ odletěl především do západního světa, kde se stal, jak dnes prokazatelně vidno dočasně bezmocným rukojmím kapitalistického systému, založeného na expanzi, finančních produktech a dluhu? Analogické otázky je možno formulovat i co se týče rozpadu ČSSR a vývoje od roku 1990 až po dnes, úsvitu nového řádu.

Další vysvětlení a potvrzení obsahu citátu, se kterým se ztotožňuji (*Mám rád, když se lidé přou, znamená to, že vědí, co dělají a že mají směr*) napoví o možných odpovědích a přístupu k hlubší

hodnotové analýze Leninismu a Socialismu. V takové analýze je předmětem systém vzhledů na teorii a praxi, objektem socialismus se svým pozitivním charakterem a jejich realizace v modifikované formě v budoucnosti. Proto následující část zamyšlení má diskusně konstruktivní charakter a konkurenční potenciál. Obojí by se mohlo stát předmětem širší vnitrostranické diskuze na národní a evropské úrovni. Zmiňuji se o diskuzi na evropské úrovni, protože na ní existují různé typy mladé generace, hodnoty a očekávání, a různý druh odporu i proti světové vládě transformovaného globálního rádu na příklad podle 54 stránkové studie nazvané *Scénáře budoucnosti technologického a mezinárodního vývoje*, představené v květnu 2010 a financované *Rockefeller Foundation and Global Business Network*⁵⁾. Odpor zmíněným scénářům není možný bez spolupráce Evropy s Ruskou federací. V případě globálního konfliktu s ní nebude existovat žádný nový řád ve světě.

Fenomén Leninismu: Metafyzika a Praxe

Není pochyb, že žijeme v době s jinou realitou, než byla ta v době tvorby teorie marxismu a leninismu a její realizace. Prakticky všechny ideové a teoretické standarty byly, jsou ještě dnes a budou i později vystaveny přehodnocení s různými cíli. Ve světle změn, přepisu historie a přehodnocování se mnohým jeví leninismus jako archaický a tendenční fenomén.⁶⁾ Vezmuli však na zřetel, že mohl-li jeden člověk silně ovlivnit chod části světových dějin pomocí svého ideologického přesvědčení a fyzické přítomnosti a tak vstoupit do historie lidstva, musím akceptovat, že se jedná o velkého člověka. Přinejmenším začátku 20. století. Do historie Ruska vstoupil s drzostí, revoluční myšlenkou a ničícím konáním. V historii Ruska umožnil trvalou vzpomínku v podobě bezpočetných památníků, názvů ulic, závodů, lodí, umožnil dvojité přejmenování města, dal důvod ke stavbě mauzolea a tím i k nekonečné diskuzi o sobě, svém působení a jeho následcích pro generace. Sakralizace jména Lenin ve světě a přesvědčení mnohých osobností o tom, že metodologie leninského pojetí historie má své opodstatnění, které sám Lenin zdůvodnil teorií marxismu, vzniklého ne odděleně od života, ale zaměřeného na sociálně politický vývoj pracujících s cílem dosažení sociální spravedlnosti v reálné humanistické společnosti, dovolují srovnávat Lenina s jinými velkými osobnostmi v historii.

Jako první se nabízí *Georg Wilhelm Friedrich Hegel* (1770 – 1831). Tento filosof a představitel německého idealismu, jehož hlavním přínosem je objev dějinnosti - *svět není neměnné, stálé uspořádání, nýbrž jedno nesmírné dějství, v němž světový duch hledá cestu sám k sobě*, dokazoval, že *v lidstvu se uskutečňuje svoboda a rozum vesmíru tím, že roste lidské uvědomění a schopnost přetvářet svět*. Jinými slovy: Tomu, co jest, nelze rozumět jinak než jako procesu, změně, vývoji, pokroku, cestě k dokonalosti, případně i zápasu protikladů. Tuto myšlenku převzaly postupně i jednotlivé vědy: jazykověda, právo, sociologie a v podobě evoluce také např. biologie, antropologie a kosmologie. Cesta ducha a zákonitá dějinnost světa začínají uzavřeným absolutnem. To je totožné s nicotou a realizací absolutna v přírodě, aby nakonec dalo vzniknout vědomí a poznávalo samo sebe. Subjekt – substanciální začátek lidského rozumu se stal pramenem metodologie revoluční přeměny.

Nabízí se aktuální otázka: Jaké metody a prostředky mohou být postaveny proti realizaci zmíněných známých a neznámých scénářů vývoje společnosti – plánovanými vědovými lidmi, možná ale s psychopatickou patologií, jestliže podstata moderního globálního plánování je spojená s pokryteckou filantropií oligarchických fondů (Gates počínaje a Zuckerbergem konče a podobnými), s obviněním národního a státního egoismu, neodpovědnosti a neschopnosti státu vládnout a řídit krize, s technologiemi barevných revolucí, hrozbami světových krizí a pan-

demii a v neposlední řadě s virtuálním spojením sociální sféry, ekonomie a ekologie? To vše na účet bezpečnosti, suverenity a duchovně – ideologické nezávislosti národních států. Ty budou tranzitní plochou a zásobovacími centry skutečné a pro ně již dnes neviditelné elity sídlící mimo ně. To vše může být dosaženo bez války známé z knížek o historii. Ty mladá generace nečte v počtu potřebném pro vytvoření kritické masy, nutně pro jakoukoli společenskou změnu. Nečte ani to, co je napsáno autory ze zámoří v 54 stránkovém dokumentu.⁷⁾

Axiologický pozitivní vztah Lenina k teorii Marxe přesvědčivě vysvětluje pojetí marxistické teorie ne jako dogma, ale jako návod ke konání, především v podmínkách sociálně – kulturní dynamiky světa na konci 19 a začátkem 20. století. Dialektickou výzvu Hegela – *byť následuje konání* – Lenin doplnil o ideologické působení marxistické, pozitivistické a vědecké ideologie komunismu. Doplnění výzvy Hegela Leninem, člověkem s principy, které nezrazoval, ale naopak posiloval a předával svým soupeřům a lidu, umožnilo uzavírat virtuózní taktické kompromisy beze škody pro strategický záměr. Ve výsledku to umožnilo vzniku fenoménu zvaný Leninismus.

Fenomén Leninismus požaduje pochopit, že aby se teoretický koncept ideologa mohl transformovat do duchovní motivace a být směrovkou pro masu, ideolog sám musí bezpodmínečně věřit v pravdivost svých slov a idejí, musí konat kongruentně a trvale stoicky měnit charakter svého vztahu k cíli vybrané cesty, hledajíc současně realitě odpovídající, moderní a efektivní, ekologické a ekonomické prostředky k dosažení cíle. Tajemství historické věčnosti Lenina spočívá zjednodušeně formulováno, v jeho duchovním životě. To indikuje Leninova odpověď na otázku – *Kdo jste?* Leninova odpověď: *Patřím k řádu nositelů meče, a kastě vojinů*. V odpovědi je obsažen odkaz k dávné historii. Jaké?

Vojín v pojetí Lenina a v kontextu odpovědi neznamená to, co rozumíme pod názvem voják plnící příkaz velitele. Jedná se o *Gautama* (564/3 – 484/3 p. n. l.), zakladatele Buddhismu. *Gautama*⁸⁾ než se stal Buddhou, prošel trnitou cestou života po té, co ve věku 20 let se vzdal bohatství rodiny a odešel od ní, aby sedm let hlásal své přesvědčení, naučil se klást lidem správné otázky a učil lid (si) na ně odpovídat samostatně. V neposlední řadě formuloval dnes tzv. *zlatou střední cestu*. Tj. vyhýbání se extrémům na základě *čtyř ušlechtilých pravd*⁹⁾.

1) Pravda o utrpení, 2) Pravda o vzniku utrpení (původ, příčina). 3) Pravda o ustání utrpení (zánik, zrušení). 4) Pravda o cestě vedoucí ke konci utrpení (Ušlechtilá cesta). Proto Buddha znamená probuzený, osvícený. Zmiňuji se o ušlechtilých pravdách, jejichž platnost je nepopíratelná. To dokazuje mimo jiné i současná všeobecná společenská krize. Obsahuje *věci, které jsou v životě neuspokojivé a strastiplné*: zrození, stárnutí, nemoc, smrt, zármutek, nespokojenost, nepohodlí, spojení s tím, co je nepřijemné, odloučení od toho, co je příjemné a v neposlední řadě nedosažení nebo nezískání toho, co si přejeme dosáhnout nebo získat. *Příčinou utrpení* jsou ambice vedoucí k zachování života, doprovázeného rozkoší a ulpíváním na ní, a hledáním potěšení v pomíjivých věcech; tedy žádostivosti po smyslových rozkoších. *Utrpení* je možné učinit konec úplným zničením a zaniknutím žádostivosti. Výsledkem je osvobození se a neulpívání na ní. Pod *ušlechtilou osmidílnou stezkou*, tou správnou (nebo také zvanou pravou) se rozumí to, co dnes představuje deficit, který se snaží marxismus – leninismus odstranit: chápání (pochopení), myšlení (záměr), mluva, konání, živobytí (kultura životosprávy), snažení (úsilí), uvědomění (pozornost) a soustředění.

V osobnosti Lenina není problém pro zkušeného psychologa identifikovat archetyp *vojína* – *murdrce* přestože máme co dělat s protikladem. Lenin nepožadoval vnitřní dokonalost člověka

a odmítnutí násilí proti živým bytostem naopak, podporoval třídní boj, zničení kapitálu, kapitalistů a třídních nepřátel. Smysl Leninovy metafyziky je v citátu - *Mír chatám (domům) – válka palácům*. To není návod k vnitřní obnově člověka, nebo k ao, či jinému podobnému, vedoucímu ke spáse člověka. Leninova metafyzika se jeví jako transformovaná myšlenka *Machiavelli* (1469 - 1527) nebo Britů: *Rozděl a panuj*. Slovy Lenina: *Situace je výjimečná, a my musíme zahájit výjimečný teror. Nebo: Ochraňovat naši mladou republiku zavedením a prováděním tvrdých potlačení, odstranit všechny viníky a podezřelé, nebo ty, kteří by mohli být podezřelí, dát do koncentračních táborů, vytvořit rudý teror, potrestat smrtí všechny osoby pokládané za vinné, a členy jejich rodin dát do koncentračních táborů k tomu účelu zřízených. Nebo: V politice není žádná morálka; je to jen zkušenost. Démon může být užitečný, protože je to darebák.* Uvedené potvrzuje Leninovu metafyziku.

V tomto kontextu nelze opomenout filozoficko - ideologické protivníky Lenina. Jedním z nich byl velký znalec Hegela, filozof, náboženský myslitel a ideolog Bílé gardy *Ivan Alexandrovič Iljin* (1883 – 1954). Tento ochránce samoděržaví Ruska paradoxně souhlasil s ničitelem samoděržaví Leninem, co se týče doktríny *Lva Nikolajeviče Tolstého*. Tu dávno před ním hlásal Buddhismus nebo později Gandhi: *Neodporovat zlu silou*.

Bitva za budoucnost Ruska, podobně jako všechny bitvy, nedělala z protivníků přátele. Proto je zajímavá spása života Iljina pomocí Lenina. Legenda praví, že když přišel revolucionář, politik a hlavní *čekista* polského původu *Felix Edmundovič Dzeržinski* (1877 – 1926) k Leninovi se seznamem osob – vrahů revoluce určených k popravě, Lenin při čtení seznamu uviděl jméno *Ivan Alexandrovič Iljin*. A zeptal se: *To je ten Iljič, Hegeliánec?* Dzeržinski odpověděl: *Ano*. Po odpovědi vyškrtl Lenin Hegeliánce Iljina ze seznamu, tím mu zachránil život a zadal nám otázku: Proč (asi) tak Lenin jednal?

Nabízí se odpověď: Nebylo to přátelské gesto. Ale s pravděpodobností hraničící s jistotou byl to respekt ke znalostem Hegela, Leninova vypočítavost a snaha udržet si reputaci ochránce proletariátu. Vysvětlením může být i skutečnost, že jedním z dřívějších pseudonymů Lenina bylo jméno *Iljin*. Osud zbytku života zachráněného Iljina se odehrál od roku 1922 v zahraničí, na tzv. *filozofském parníku*. Tím se označoval vynucený pobyt v zahraničí mnohých velkých osobností Ruska, které byly považovány za nepřátele diktatury proletariátu.

Vlastní ideologický boj Lenina přikrýval skutečné zájmy vnitřních a vnějších nepřátel a vrahů Ruska, snažících se po staletí dobít území, získat kontrolu nad přírodními zdroji euroasijského prostoru a v ne poslední řadě řešit otázku civilizačního kódu ruské moci v samotném Rusku. To jsou témata spojená s aktuálními výzvami současné RF, ČR a také pravdy obsahu tří citátů Lenina: 1) *Ať se obrátíme kamkoli, na každém kroku se setkáváme s úkoly, které je lidstvo s to okamžitě úplně rozřešit. Brání tomu kapitalismus. Nakupil hromady bohatství - a udělal z lidí otroky tohoto bohatství. Rozřešil nejsložitější technické otázky - a zabrzdil provedení technických zlepšení pro bídu a nevědomost milionů obyvatel, pro tupé mamonařství hrstky milionářů.* 2) *Nelíbí se vám to barbarství? Nezlobte se, odpovídají Vám dějiny: Mají rády to, čím jsou bohaté. Toto jsou pouze následky činů minulých.* 3) *Chceme-li zničit národ, musíme nejprve zničit jeho morálku, a padne nám do klína jako zralé ovoce.*

V geopolitice vládne válka. Rusko má pouze dva přátele: armádu a flotu.

První věta názvu této části Zamyšlení nepožaduje podrobného vysvětlení. Je použita pro připomenutí té druhé, jejímž autorem je s pravděpodobností hraničící s jistotou *Alexander III*

(1845 – 1894).¹⁰ Slouží k doplnění skutečnosti, které si byl Lenin dobře vědom: Vnitřní a vnější přátelé a souputníci Ruska, jak svědčí historie válek začínajíc Trojským koněm, pokračující přes dobu *Pavla I* (1754 - 1801), v Evropě někdy zvaného *ruský Hamlet*, a poslední válkou končící dnes Západem zpochybňovaným vítězstvím Rudé armády s následným plnohodnotným rozpadem SSSR, jsou kdykoliv ochotni zradit Rusko, o kterém se traduje, že ho nelze pochopit rozumem.¹¹

Lenin o tom všem věděl, podobně jako o ideologii národnosti, formulované *Sergejem Semjonovičem Uvarovem*¹²(1786 – 1855). Tento světoznámý znalec antiky, ministr vzdělání a tajný poradce cara byl členem mnoha vědeckých akademií, včetně dvou německých - *Göttinger Akademie der Wissenschaften* a *Bayerische Akademie der Wissenschaften*. Kromě toho založil více než 700 vzdělávacích zařízení, včetně univerzity v Kyjevě. Zmiňují se o Uvarovi, protože byl to on, kdo definoval sílu a pravost moci jednotou Pravoslaví, Národnosti a Samoděržaví. Nic jiného v podstatě nehlásá dnes prezident Putin a část KS RF. KSČM a levice mají k dispozici cenné informace a historické zkušenosti Uvarova. Ty mohou být v modifikované a v nezkrácené obsahové podobě využity v programu stran a volbách na všech úrovních. Proč je tomu tak i bez znalosti Uvarova? Odpověď nabízí Leninův citát:

Dej mi jen jednu generaci mladých a proměním celý svět.

Citát v kontextu současné úrovně vzdělání a chování mladé generace přesvědčivě dokazuje sílu, nadčasovost a všeobecnou platnost předem uvedené trojice. V podmínkách současné ČR trojice může být modifikována a zničit například: **Víra v sociální spravedlnost, Národnost v kontextu Slovanství a Samospráva v kontextu národního zájmu a suverenity.**

Historie lidstva totiž dokázala všechno, co vyjádřil Lenin v citátech: *Je pravda, že svoboda je vzácná - tak vzácná, že musí být přidělena. Svoboda v kapitalistické společnosti zůstává vždy stejná jako v starořeckých republikách: svobodou pro majitele otroků. Chceme-li zničit národ, musíme nejprve zničit jeho morálku, a padne nám do klína jako zralé ovoce.* Ignorovat historii prokázané všeobecně platné pravdy znamená rozrušení, ba zničení základu státnosti a pozvání chaosu do svého domu. Přitom je potřeba si uvědomit, že procesy změn ve společnosti nejsou lineární, ale že vždy dochází ke zlomu a ke skokové proměně. Žijeme v globální civilizaci komunikace, kapitálu a myšlenek a současně jsme ne globální, co se týče cílů, vztahu k Planetě, politice, náboženství a jednotného vědění.

Pandemie strachu s využitím koronaviru ke konkretizaci vrátila většinu z nás proti své vůli do našich domů. Pyšnost zatemnila rozum. Neviditelný virus a strach postavily chudé i bohaté bez rozdílu na správné místo. Z něho nelze uletět vlastním letadlem, odjet rychlým autem ani zaplatit penězi za návrat zdraví. Opět na správném místě dostáváme tak možnost vzpomenout si nepopíratelnou vážnost rodiny, tj. v úvodu zmíněný vztah. Vzpomenout si, že životní praxe (dospělých a starších občanů) je důležitější než teoretická znalost (dospívajících a mladých). Uvědomit si roli učitele, kterých si konzumní společnost neváží, do které se dnes rodiče musí vtělit se svými ratolestmi s pomocí on-line výuky. Z ní budou bohatnout ti, co vlastní platformy: především Američané a Číňané. Leninův dvojsmyslný citát *Učit se, učit se, učit se!*, vyzývá naučit se učit po celý život. To je složitý a časově náročný proces v době zábavy a konzumu a měnících se hodnot. Mnozí z nás nesmyslně tráví volný čas v obchodních centrech a srovnáváním sama sebe s jinými a uměle stvořenými idoly a ikonami – oběťmi doby, aby zapomněli, že celoživotní učení neznamená nic jiného, než nelhat (sám sobě), nelenit a nebýt lakomým

(sám k sobě, svým opravdovým potřebám). Jinými slovy: pokora, krása a dobrota, trojice struktury utopické společnosti, o které snili nejenom Marx a Lenin, v podstatě ale i teoretický fyzik *Albert Einstein* 1879 – 1955), často označovaný za největšího vědce 20. století, případně spolu s anglickým fyzikem, matematikem, astronomem, alchymistou a teologem *Issac Newtonem* (1642 – 1729) za nejvýznamnějšího fyzika vůbec.

Všechny inovace charakterizuje protiklad: Schopnost představit si ideální řešení a současně být si vědom, že ho ve svém životě nedosáhnu. Einstein (1875 – 1955) svého času formuloval podobně: *Umět podívat se za horizont*. Jedno i druhé bylo v podstatě vlastní Marxovi a Leninovi, a jejich učení. V něm se nachází další pravda Lenina: *Když je liberál zneužíván, říká: Díky bohu, že mě nezranili. Když je poražen, děkuje Bohu, že ho nezabil. Když je zabit, bude Bohu děkovat, že jeho nesmrtelná duše byla vysvobozena ze své smrtelné hlíny*.

Obrácení se k Bohu neznamena být fanatickým věřícím v náboženství. Ale být duchovně vyspělou bytostí, kterou může být každý z nás bez ohledu na původ v rámci prostředí, možného a vztahu. Modus možného v životě člověka nezávisí od konání moci, *Imáma* nebo nějaké organizace, protože vyrůstá z hluboké historické paměti národa. Ta představuje sakrální hodnotu tradice lidu. Pracující lid, jako historická síla schopná překonat všechny možné překážky a výzvy, představuje jeden ze základních prvků toho, co nazýváme *logos*.¹³⁾ Jinými slovy představu něčeho, co lidská mysl *sbírá* a shromažďuje, co sice není hmatatelné, ale co všechny skutečnosti – včetně těch hmotných – označuje a tak i do jisté míry ovládá. Není pochyb, že Lenin, podobně jako jeho mrtvý učitel Uvarov, byl mistr v této oblasti.

Vzdělání a výchova představují nedělitelný pár, vztah, který umožňuje přijmout právo na štěstí člověka pramenící z přírody (Vesmíru) a povinnosti (vůči ní). Právo napsané na papíru se stává skutečným právem teprve tehdy, když schopný a smělý člověk ho vezme do své ruky a přenesení do života. Pro ideology kapitalismu a globalismu pohrdajících člověkem a národem je uvedená argumentace těžko stravitelná. Ideologové kapitalismu zapomněli, že musí jít to, co pracující lid vyrobí, aby mohli žít. V tomto kontextu připomíná současná pandemie strachu s hlavní rolí koronaviru pohádku o nahém králi. Výkřikem malého chlapce – v daném případě neviditelného viru, *Král je nahý*, se všichni nekritičtí obdivovatelé kapitalismu a virtuální reality, představující simulaci reality, vracejí na zem. Lenin jako utopista věřící v komunismus a současně realista hlásal: *Nelíbí se vám to barbarství? Nezlobte se, odpovídají Vám dějiny: Mají rády to, čím jsou bohaté. Toto jsou pouze následky činů minulých*. Proto se stal velkým člověkem s chybami.

Z uvedeného vyplývá poučení: Extrapolování všech známých technologií podvodu na svých dětech nebo národu svěřenému politikům představuje strategický podvod sám sebe. Profesionální lháři a podvodníci se transformují do bytostí s patologií nebezpečnou životu ostatních. Zjednodušeně formulováno: Okrádají společnost o budoucnost a tím historii. V tomto smyslu je nutno posuzovat myslitele a ideologické antipody – Iljina a Lenina.

Oba dávali člověku porce z idejí národa, ve kterých je obsažena pravda života. Oba *vojíní myslí*, se proto mohli stát částí historie Ruska a světového logos. Pracujícímu člověku bez kvalitního vzdělání je těžké pochopit komplexitu uvedeného argumentu. Proto mu hrozí nebezpečí podvodu a zneužití vědoucími. Skutečný ideolog musí mít ideji v krvi, žít z ní a s ní. Proto s pojmem *vojín*, který použil Lenin v odpovědi na otázku, *Kdo jste?*, je neoddělitelně spojena povinnost etického a morálního chování a jednání. I když obojí je v protikladu ke skuteč-

nosti, kterou praktikoval a formuloval Lenin: *V politice není žádná morálka; je to jen zkušenost. Démon může být užitečný, protože je to darebák*.

Jedno z mála reálných řešení uvedeného protikladu ničícího milióny lidí žijících ve tmě lži a podvodu, který je možné nazvat zmiji kousající sama sebe do ocasu, představuje vůle Ducha.¹⁴⁾ Nebo jinak: duchovní vůle. Taková vůle osvobozuje, osvětluje cestu k jednotnému vědění a vede k východu z chaosu, který mlží pohled na krásu života, Planety a Vesmíru. Ideolog Lenin byl proti náboženské víře, byl zástupcem ateismu. Ideolog Iljin byl zástupcem náboženské víry. Nabízí se otázka: Jakým způsobem může současný ideolog reagovat na uvedený protiklad vytvořený dvěma velkými lidmi s chybami? Jednou z možných odpovědí nabízí příklad z historie. Ta se dnes ve školách neučí. Příklad by mohl zvětšit levicový potenciál, získáním mladých, zvědavých dospívajících občanů.

Lékař – chirurg a teoretik toho, co se česky nazývá *chirurgie hnisavých onemocnění* Arcibiskup Luka - Valentin Felixovič Vojno-Jasenecký¹⁵⁾ (1877 – 1961), přesvědčený katolík, nikoho nenutící následovat jeho víře, lživě obviněn a proto 11 let ve vyhnanství, byl v roce 1946 rehabilitován a vyznamenán Stalinovou prémie. Během několikrát opakovaného zatčení a obvinění z tmářství, zpátečnictví a neporozumění podstaty revoluce doby, byl vyšetřujícím policistou tázán: *Vy, vážený chirurg, vidíte při pitvě duši člověka?* Luka odpovídal: *Ne. Já také nevidím při pitvě ateisty jeho ateismus a revoluční optimismus*. Rozumí se samo sebou, že Luka byl odsouzen nehledě na skutečnost, že žalobce nedal, protože nemohl dát žádnou rozumnou reakci a odpověď. Odpověď Luky ale dokázala u soudu vítězství ducha nad rozumem. Potvrdila současně i vítězství ducha nad rozumem v kontextu historie teroru a existence hluboce věřících.

Proto opravdu moudří vůdci lidu států a národů rozuměli a měli by rozumět hloubce duše svého národa. V době globalizovaného světa a úsvitu nového řádu z uvedeného vyplývá pro vůdce, rádoby vůdce, obchodníky, včetně stranických lídrů a levici potřeba vědět to hlavní z díla Platona. Ten srovnával úpadek moci s padajícím kamenem z hory způsobujícím lavinu, která ničí krásnou dolinu. V ní se nachází mnoho duší různých etnických skupin a národů, se kterými spolupracujeme, nebo potřebujeme soužití. Proto je nezbytné vědění o hodnotě duše.

Vědění o duši nabízí odpověď na aktuální otázku: Jak může být někdo udržitelně úspěšný, když zná málo nebo nic o duši svého národa a ještě méně o duši cizích národů, bývalých kolonií, dnes částečně nezávislých, nebo dokonce transformovaných do konkurentů na život a na smrt? To vše v prostředí vytvořeném Západem, které lze charakterizovat následovně: Téměř absolutní deficit důvěry mezi lidmi a státy. Neregulovaný lineární a neetický vývoj technologií (snažíme se například prodloužit délku života, ale neudržujeme jeho kvalitu řekněme na věkové úrovni 45-50 let). Nelitostná konkurence mezi jednotlivci, společností a společenstvími, státy a civilizacemi. V prostředí ČR to znamená nacházet se prakticky v plebejské společnosti¹⁶⁾, která za posledních sto let přežila čtyři vlny ničení národa, které ji zatlačily do zapouzdření, konzervatismu a nechoty přiznat si rozdíl mezi elitou a lidem.

Není náhodou, že vrstevník Lenina, *Vladimir Sergejevič Solovjov*¹⁷⁾ (1853 – 1900), vlivný filosof, publicista, univerzitní učitel, mystik a blízký přítel F. M. Dostojevského, jehož myšlení ovlivnilo Lenina a mimo jiné i prezidenta T. G. Masaryka, srovnával drama ruské vládnoucí elity s dramatem Platona.¹⁸⁾ Ukázal na pozadí případu Sokrata zneužití moci aristokracií Atén proti demokratické svobodě člověka, hřešení a rozklad mládeže. S pomocí technologie plutokratického hlasování byl Sokrates odsouzen k smrti v přítomnosti svých žáků. Aktualita příkladu je

očividná. Jakmile se podlé chování transformuje do legitimního, čehož jsme denně svědky, a vzdálí se od přirozeného práva národa, následuje tragická katarze. Logos – řád Vesmíru byl narušen podlou mocí.¹⁹⁾ Tím jsem se dostal k příčinám selhání Lenina, do dnes trvající averzi k němu a Marxismu - Leninismu a k poslání tisku.

Noviny, které zůstávají pozadu, jsou mrtvé. Noviny musí kráčet přede všemi.

Jsou to noviny, jedno z mnoha médií, které by mohly ve zjednodušené a neemocionálně zbarvené formě v krátkých příspěvcích na pokračování vysvětlovat Lenina a leninismus se svými úspěchy a neúspěchy. Podobně jako to dělal Platon s pomocí *mytologických metafor*.

Nosnou myšlenkou vysvětlení úspěchu a neúspěchu se nabízí člověk v jeskyni, s živou duší uzavřenou ve vězení, zvaném tělo. Duše člověka je omezena tělem, přes které nevidí reality jeskyně a světa. Duše podřizující se zákonu věčného vtělení, které je ústředním pojmem křesťanství a jiných náboženství, pouze vnímá myšlenky a má pocity o tom, kde se nachází a co je za horizontem. Vědění o své věčnosti obsahuje možnost použití astrálního řádu. Myšlenky všech živých bytostí, zvířat, ptáků apod. se odrážejí v realitě, která dovoluje člověku s duší pochopit, že smyslem žití na Planetě je kultivace schopností, které jsou nezbytné pro cestu k v úvodu zmíněnému jednotnému vědění.

Současná pandemie strachu s využitím koronaviru jako prostředku konkretizace se všemi omezeními nabízí možnost přehodnocení hodnot, vztahů, včetně k Planetě a vyzývá k poznání mnoha tajemství a věčné paměti vlastní duše. Lidstvo s pomocí pandemií dostávalo možnost obohatit své materiální úspěchy, úspěchy filozofickými a duchovními. Kategorické tvrzení Platona, že stát může vést a spravovat pouze ten, kdo ví, co je pravda, tj. *shoda tvrzení se skutečností a je odhodlán jí sloužit* nepřesvědčí pouze nevzdělaného, nevychovaného a praxí nezakaleného ideologa. V tom je síla spojení Platona s Leninem a výzva dneška:

Pochopit příčiny selhání a averze jako takové totiž dovoluje transformovat chyby Lenina do příležitostí moderní doby a tím realizovat objektivní zákon vývoje společnosti. Posláním tisku, a především levicového či komunistického se mi proto jeví vysvětlování příčin selhání Lenina a averze vůči němu, jeho učení, socialismu a komunismu. V doplnění si mohu představit diskuzní fóra IČL. Ta by mohla podpořit šíření snahy a boje za sociální spravedlnost, rovnost práva a vnitřně svobodnou společnost, které bude nový řád, nadále vedený kapitalismem, více než dnes popírat.

Lenin byla vzdělaná, praxí zakalená, ale teoreticky orientovaná osobnost. Z taktického hlediska rozuměl a pochopil roli člověka a národa v historii Ruska. Byl pravděpodobně i chytřejší než moc samoděržaví. Ze strategického hlediska však prohrál. Jako *příslušník řádu nositelů meče, a kasty vojinů*, ke kterým se hlásil a organizátor diktatury proletariátu se Lenin projevil silnější než jeho političtí oponenti, vyhrál ve VŘSR a zvítězil nad samoděržavím a bělogvardějci. Co se však týká podstaty a smyslu lidského bytí sám sobě a následníkům dokázal nedostatek znalostí a důvěry k hluboce věřícím národům Ruska. To mu dovolilo jít cestou teroru a označovat náboženství jako *opium lidu*. Lenin byl a nadále zůstává velkým člověkem a příkladem pro generace pro ty, kteří si uvědomují potřebu duchovního růstu. Nebyl však a nikdy nebude na úrovni Buddha, i když byl někdy přijímán jako himalájský Mahátma 20. století.

Lenin, finance a revoluce

Lenin věděl i od svého souputníka Trockého, cituji: *Všechny revoluce ničí tradiční společnosti se dělájí na Wall Street*. Věděl také současně jako vzdělaná osobnost a intelektuál, že

teror a s ním spojená všem nám známá závist a nenávisť, a to v jakékoliv formě, neumožňuje bytí v přežití. Věděl, podobně jako my dnes víme z historie místo, kdo je agresorem a kdo je autorem systému, který bez krizí a války nemůže žít. Přesto a proto Leninovo blahoslovení teroru má pro nás dnes cenu legitimní otázky: Kvůli čemu, pro koho a jakým cílem byla organizována revoluce, když bylo již tenkrát všeobecně představitelné, že není možné zabezpečit udržitelnou změnu cesty vedoucí k socialismu a komunismu při současném narušení základních principů jednotného vědění a zákonů Vesmíru?

Citát Trockého nestojí v protikladu k přesvědčení Lenina, vůdce proletariátu a teoretika, který se vědomě stavěl proti moci spekulativního finančního kapitálu. Lenin v něm viděl objektivní hrozbu pro lidstvo. Dnes jsme svědky pravdivosti citátu Trockého i přesvědčení Lenina.

Otázka zní: Jak se učit, jaká učební metoda je správná v dnešní době, kdy elity, lídři a veřejnost si neuvědomují, že kolaps je pouze přechodová fáze před koncem? Kdy mandatorní výdaje státu před sto lety představovaly cca 10% a dnes, v roce 2020 téměř 80% rozpočtu? Kdy stát nemá vizi, jeho symboly a kulturní a jiné hodnoty národa, včetně vlastní měny se ztrácejí, částečně již ztratily, díky neorganickým reformám vzdělání a hospodářsko -politického systému. Kdy existují vypracované, v realizaci se nacházející sofistikované studie a scénáře vývoje společnosti pod vedením vědoucích, jevicích se jako psychopati, majících ohromnou finanční podporu, kontrolu nad technologiemi a výzkumem lidského mozku?²⁰⁾

Očividné Leninovy chyby, a je jedno, z jakých důvodů byly udělané, a jeho učení ale potvrzují, že v kontextu Wall Streetu a jeho historického konání byl a je pracující lid vnímán jako darebný a mizerný. Platí však staré přísloví – *podle sebe soudím tebe*. Privátně s pomocí grantů a projektového financování vědy a technologií pod kontrolou zástupců členů Wall Street & Co takto charakterizovaný člověk, nikdy neznamenal a ani dnes neznamená nic jiného, než lidský odpad. Jako každý odpad, i tento má svoji hodnotu. Jeho zpracování obohacuje ty, kteří k tomu mají technologie a kontrolu nad nimi. A to je opět Wall Street & Co. Stojí za zmínku, že hodnocení například slepičího odpadu, který považují za zlato, se pomalu, jistě a v tichu akceptuje. Proč? Jeho zpracování pomocí známé pyrolýzy s vyloučením kyslíku rychle obohacuje zpracovatele odpadu a je financující banky. V ČR existuje na téma zpracování odpadů mnoho otázek bez odpovědí, spojených s odpovědností.

Zmiňuji se o lidském odpadu i proto, že Wall Street & Co a všichni anglosaští vůdci hodnotili a hodnotí i dnes ruský národ, a s ním potažmo i Slovany jako válečné družiny komunistické internacionály nasazené v první řadě boje s minimálním očekáváním přežití. Zmiňuji se o Wall Street & Co i proto, že Lenin byl finančně podporován Západem. Byl proto závislým a byl svými sponzory obviňován z *nedostatku revolučnosti*. I proto na sklonku svého života, v těžkých post revolučních podmínkách se rozhodl k *NEP*, projevoval negativní odpor k nihilismu kultu proletariátu a vyzíval komsomolce – *Učit se, učit se, učit se*. To je ta druhá stránka Lenina a citátu. Existuje i další, o ní později.

V kontextu Leninem udělaných chyb a z finanční závislosti vyplývajícího chování je nutno hodnotit atentát mladé židovské revolucionářky *Fanny Jefimovny Kaplanové* (1890 – 1918). Po Říjnové revoluci, kdy došlo mezi socialistickými revolucionáři a bolševickou stranou k vážným politickým rozepřím, jednou obětí následujícího teroru se stali car Mikuláš II. a jeho rodina (Jekaterinburg 17. července 1918). Další na řadě byl i Lenin. Toho se rozhodla zavraždit Fanny Kaplanová 30. srpna 1918, když hovořil v bývalém *Michelsonově závodě* v Moskvě, jak je nutné bojovat proti českoslo-

venským legionářům. Po shromáždění vycházel ven a zamířil ke svému automobilu. Byl zasažen dvěma nebo třemi výstřely do ramene, klíční kosti a krku. Zde přichází moment, kdy na scénu vstupuje virtuózní ideově – organizační práce *Josifa Vissarionoviče Stalina* (1878 - 1953). Ta byla zaměřena proti ideologům a apoletům světové revoluce a proti Trockistům.

Byla to Stalinova ideově – organizační práce, která dovolila položit základ samostatného, od světa odděleného budování socialismu a vznik SSSR po revoluci vedené Leninem. Nebylo by SSSR, nebylo by národa – vítěze nad fašismem. Nebylo by vědy na nejvyšší světové úrovni, nebyl by Sputnik, Gagarin. Nebylo by zrádce idejí Lenina, Gorbačova a jeho cynicky myslící kličky. Nebylo by Jelcina s americkými a britskými viditelnými poradci a neviditelnými loutkovody z Wall Street a Londýna. Nebylo by rozpadu SSSR s následky, jejichž řešení vzal na sebe prezident Putin, a které mohou sloužit jako aktuální reference i při obnově ČR.

Putinův úspěch ve stabilizaci státu, nabídnutí naděje národům Ruské federace, obnova armády a suverenity (t.č. ještě ne plnohodnotné kvůli podčinění se CB RF západnímu systému Bank of International Settlement) nabízejí možnost zamyslet se na téma Lenin, Stalin a dalších velikých osobností historie. Nabízejí možnost reflektovat vlastní historii, zradu spojenců, rádo by přátel a zrady ve svých řadách. Nabízejí možnost pokračovat v psaní své nové historie. Zda bude rodící se nový řád pod vedením Západu obsahovat volební cirkus zkorumpovaných moderních komediantů neví. Předpokládám, že bude používat vlády států jak slouhy, kteří budou muset vědět, co znamená sloužit pánům, pro většinu neviditelným a žijícím zcela mimo lokality národních států. Ty budou neviditelné elity používat např. jako logistická a komunikační centra a zkušební teritoria.

Východ ČR a Evropy ze současné situace a přechod no nového řádu stojícího v protikladu ke známým scénářům, z nichž jeden představuje modifikovaná forma modernizace ala *Max Weber* (1864 – 1920) a *David Émile Durkheim* (1858 – 1917), spoluzakladatelů moderní sociologie, globalisty. S donucovacím rázem k jedinci, integrací formou sdílené víry a v neposlední řadě koncepcí ideálního typu. To jest umělým intelektuálním konstruktem, který nemá existující oporu v realitě, který je jaksi utopický a je spojen s pojmem *kapitalistická ekonomika*.

Přechod k novému řádu, zatím bez pojmenování, stojícímu v konkurenci s předem indikovaným a vedeným Západem bude vyžadovat probuzení se k životu historického fenoménu nehrdiny, ne-rytíře ale člověka pracujícího, duchovně silného a hluboce přesvědčeného ve skutečné pravdě své činnosti. K tomu není potřeba být ideologickým fanatikem. Ale rozumným a vzdělaným člověkem schopným kontrolovat emoce, rozpoznat to podstatné v konání Lenina a učení marxismu – leninismu. Brát na zřetel kvalitu prostředí, duši národa, příčiny krize společenské smlouvy a nabídnout řešení akceptovatelná pro jednání na planetární úrovni. Neudělá to Gréta ani anti-Gréta, ale lídři, kteří se rodí roky, učí se z vlastních neúspěchů, cest a omylů. Tohle se neučí ve škole.

Dialektika – Politika – Leninismus

Pochopení hlavních charakteristik, rozdílů a významu trojice, která představuje název této části Zamyšlení, může zrodit impuls a indikaci, jakým směrem se vydat a co je potřeba mít na cestě k vytvoření nového řádu, zatím beze jména v nabízející se východní části Planety, který bude schopný konkurovat s novým řádem transformovaného kapitalismu, snažícího se ovládnout celý svět a vytvořit jedinou světovou vládu s pomocí utopické kapitalistické ekonomiky ala Durkheim.²¹⁾

Dialektika bývá různá. Vědeckou dialektikou jako metodou poznání se přiznává Hegelova dialektika. Proto ji Lenin podrobně studoval. V post revolučním Rusku a SSSR bylo možno číst a slyšet, že „*My jsme se neučili Hegela, ale museli jsme učit jeho metodu.*“ Z tohoto výroku lze odvodit, že Lenin *formuloval* v před,- a revolučním Rusku dialektiku, jinými slovy, ironicky formulováno - svůj mezi cizími, cizí mezi svými. Ve své práci *Krach II. internacionály*²²⁾ (1916), kterou doporučuji ke studiu z mnoha důvodů, Lenin mimo jiné napsal: *Ve vztahu k válkám je možné hodnotit základní přístup dialektiky – tak nestydatě zneužit Plechanovem ve prospěch buržoasie, jako pokračování války jinými (násilnými) prostředky.* Lenin opakoval výrok *Carl Philipp Gottlieb von Clausewitze* (1780 – 1831).²³⁾

Takovou pozici zaujímal také Marx a Engels. Hrubý šovinismus Plechanova byl založen na té samé teorii jako šovinismus Kautského.²⁴⁾ Oba přešli na stranu kapitálu. Na tomto místě se nachází podlý výsměch socialismu Plechanovem a Kautským.²⁵⁾ Výsměch socialismu nabízí odděleně hodnotit například vyznamenání *G. A. Zjuganova* medailí *Stolypina II stupně* a *V. V. Žirinovského* medailí *Stolypina* prvního stupně, prezidentem Putinem v roce 2019. Důležité je také porozumět přístupu a argumentaci Lenina s Kautským & Co s pomocí klasifikace vyhýbání se jasné odpovědi.²⁶⁾ Dnes, prakticky 100 let později můžeme vidět důkaz pravdivosti Leninova tvrzení a argumentů a příkrývání moci buržoasie ideologickými mýty Kautského & Co. Tím se dostáváme k důležité aktuální otázce: Jaký je vztah státu k informaci? To není otázka charakteru báze, ale otázka nadstavby. V ní jsou obsaženy otázky, například: Jaká třída má politickou moc? Jaká je a jakým způsobem byla, je a ustanovuje se forma politického řízení? V ní je obsažena pravda, že reálný život může zničit nebo změnit všechny prognózy, a že pochodeň světového mírového procesu se předává tomu, kdo se připravil ji přijmout. Podobně, jako tzv. černé labuť, k nimž někteří radí pandemii strachu a koronavirus, nepřilétají náhodně, ale tehdy, když je pro jejich přilet vše připraveno.²⁷⁾

Dnes dokazuje ČLR, že se připravovala a je připravena. To není 300 milionů členů (z doby SSSR a socialistického tábora) světového mírového procesu, ale více než 1,4 miliardy občanů jednoho státu, ČLR. Ta převzala pochodeň a vydala se na cestu moderní formy socialismu, zohledniv úspěchy a neúspěchy SSSR, včetně Lenina, majíc na zřeteli 95 milionů občanů Vietnamu, 25 milionů občanů KLDK, 11 milionů občanů Kuby, 7 milionů občanů Laosu atd. Celkem více než 1,5 miliardy obyvatel Planety bez ohledu na potenciál Šanghajske Organizace o Spolupráci (ŠOS) a pozorující Indie a Pákistán. Připočte-li se ŠOS, ve které dochází k zásadní transformaci brutálního kapitalismu, v Ruské federaci, blížíme se polovině obyvatel Planety s potenciálem na spolupráci v realizaci alternativního a konkurence schopného nového řádu. V době vyspělých komunikačních, transportních a dalších života nutných technologií se nabízí i malé ČR, dnes zahraničně politicky zcela orientované na USA, hospodářsky závislé na SRN a vedené zkorumpovanými rádoby elitami, místo pro spolupráci s rodícím se novým řádem, dnes již na úsvitu.²⁸⁾

Přechod a samotný proces nebudou jednoduché, protože Ruská federace se nachází v centru střetu civilizací: Objektivně napomáhá pádu divokého kapitalismu, znovuzrození světového socialismu a na druhé straně působí jako garant bezpečnosti východních států, autor systému zpomalování procesů a vyrovnávání protiváhy ve vztazích Indie – ČLR a Indie – Pákistán. V neposlední řadě hraje RF roli týlu ČLR, již dnes bojující s USA na obchodním, technologickém a kybernetickém poli, jehož rozšíření nelze zcela vyloučit. USA odcházejí objektivně do druhé

řady. Jejich odchod doprovází maxima čínské vojenské strategie, kterou v ruské historii verbalizoval již zmíněný G. V. Plechanov²⁹⁾ a Lenin: Každý po svém, a být pospolu (volný překlad autora).³⁰⁾ Leninskou dialektiku a sofistiku revizionismu můžeme pochopit také z politické závěti Lenina, v dopisu sjezdu, ve kterém mimo jiné zkritizoval Trockého.³¹⁾ Kritika v podstatě formuluje aktuální potřebu nejenom stran míru, ale všech kandidátů na vedoucí role v novém řádu na úsvitu: Příprava nových pracovníků, kádrů.

V práci nazvané *Ještě jednou o odborech, o současné situaci a chybách soudruhů Trockého a Bucharina* Lenin nabízí lekcí o vztahu formální a dialektické logiky, sofistiky a dialektiky na příkladu sklenice.³²⁾ Zajímavý je Leninův popis Bucharina. Toho popsal mimo jiné jako člověka s vědrem kerosinu, kterým chce hasit oheň. Kterému ale záměry nevyšly, protože nevzal na zřetel politický moment a dělal teoretické chyby.

Vrátíme-li se ke zmíněné maximě čínské vojenské strategie, kterou v ruské historii verbalizovali G. V. Plechanov a Lenin výrokem *Každý po svém, a být pospolu* (volný překlad autora) setkáme se s aktuální otázkou spojenou s fašismem a bojem proti němu. 1919 to byli tzv. *červení psy* sociálně demokratické vlády *Friedrich Eberta* a ministra vnitra *Gustava Noska*, kteří bez soudu a jakéhokoliv obvinění zavraždili *Erthardovou Brigádou Smrti, Rosu Luxemburgovou (1871 – 1919)*³³⁾ a *Karla Liebknechta (1871 – 1919)*³⁴⁾. Nosek pobíral dokonce státní penzi za Hitlerovy diktatury za potlačení *Spartakovců*. Připomínám, že revolucionáři té doby byli ochotni spolupracovat s kýmkoliv v boji proti fašismu. Připomínám současně červen 1848 ve Francii, kdy liberálové vystupovali v roli ochránců pracujících a revolucionářů a také podání ruky Leninem francouzskému monarchistovi po říjnové revoluci, v době kdy oba měli společného nepřítele – císařská vojska. Lenin po té s cynickým úsměvem prohlašoval, že oba věděli, že každý z nich by s radostí pověsil druhého. Bylo to spojenectví, které je si nutné připomínat, uvědomit, protože se často opakuje. Ve 20 letech to bylo v Číně, kde zavraždili mnoho komunistů. Ve 30 letech to byla Španělské revoluce, v novodobé historii Ruské federace, památný rok 1993. Ukrajina v roce 2014 není výjimkou. V tomto smyslu máme co dělat s nadčasovostí a hlásáním Lenina: *V politice není žádná morálka; je to jen zkušenost. Démon může být užitečný, protože je to darebák.*

Závěr

Vztah socialismu a leninismu představuje jednu ze základních výzev rozvoje vědy. Je tomu kvůli obsahu a funkci sociální bezpečnosti člověka, jeho ukotvení ve společnosti a jeho vývoje. Socialismus se svojí pozitivní myšlenkou, charakteristikou a učením obsahuje teorii formování vyrovnaného (harmonického) člověka a společnosti, ve které se mohou občané cítit bezpečně, svobodně v rámci zákonů a předpisů a bez rizika násilí, uvnitř i vně. Taková společnost představuje komplexní víceúrovňový systém.

Sociální universum představuje ohromné množství mnoho-obrazných sociálních subjektů a vztahů mezi nimi. Již proto nelze redukovat socialismus pouze na hospodářskou nebo politickou modalitu. Výrobní vztahy jsou pouze jednou z několika částí hospodářských vztahů. Ty jsou částí systému všeobecných sociálních (vztahů). Politika, to je nadstavba.

V přírodě je to voda, co spojuje a udržuje při životě vše živé. Je-li otrávená, nebo je-li jí nedostatek, příroda umírá. U člověka je tomu podobně krev. Je-li krev člověka otrávená, nebo jinak její kvalita oslabená, člověk ztrácí imunitu, strádá a umírá. Voda a krev představují vše. Vztahy v hospodářství představují pouze začátek lidské činnosti, ne její původ. Chceme- ne-

chceme musíme přiznat, že člověk od svého narození a do smrti je ale částí hospodářských vztahů. Proto každá činnost člověka zanechává po sobě stopu hospodářského systému na člověku samém, na přírodě a Planetě. V tomto smyslu je potřeba hodnotit marxistické krédo vyjádřené v úvodu práce z roku 1828 – *Kritika politické ekonomie: Vztah společenského vědomí k společenskému bytí*. Všem hýbají hospodářské zájmy. Kdo je citlivý na Marxe, může si nastudovat Michala Bulgakova (1891 – 1940).³⁵⁾

V každém případě rozumný člověk přijde k přesvědčení, že vztah a jeho kvalita jsou základem (lidského) života. Jeho sociálně – hospodářská organizace hraje ve vývoji člověka zásadní roli. Trh, jako část zmínění organizace představuje pouze část sociálního universa. Jestliže je trh přeceněn, nebo jemu dokonce člověkem přiznána hlavní role ve vztahu, dojdeme tam, kde jsme dnes: V krizi neřešitelné mírovou cestou a ve společnosti s mizící důstojností člověka a snižující se kvalitou života velké většiny obyvatel. V kontextu zjednodušeně uvedeného se nachází rozdíl mezi kapitalismem a socialismem. První rozděluje a atomizuje společnost, tj. tvoří pocit nebezpečí u a pro člověka a Planetu, druhý spojuje a podporuje solidaritu, tj. tvoří pocit bezpečí u člověka a tím i naději pro Planetu.

Protože hodnotový systém a hierarchie, světový názor, mentalita, kultura apod. jsou prakticky v každé společnosti jiné, může být forma socialismu pouze různorodá, nikdy ne pouze jedna. Hlavním cílem socialismu proto zůstává budování a udržení bezpečnosti státu, pocitu bezpečí člověka, který není vždy schopen pochopit komplexitu bezpečnosti a spojení různých společenství na základě společných vyšších hodnot a solidarity. To, co hnije, má zvýšené pH a proto nemůže nikdy dát kvalitní plod. Tak je tomu s kapitalismem a jeho šancí na transformaci. Nelítostný konkurenční boj musí nahradit kooperace a spolupráce založené na opravdovém sociálním vztahu. Tj. socialismu, chápaném jako proces, v němž dokonalost není – podobně jako v životě cílem, tím je jen věčně trvající proces zdokonalování, zrání, pročišťování. Jeho cílem je morální růst. Podobně se vyjadřoval americký filozof, pedagog, psycholog a reformátor vzdělávání, *John Dewey* (1859 – 1952). Jeho myšlenky měly velký vliv nejen ve Spojených státech, ale i po celém světě. Je považován za jednoho ze zakladatelů filozofie pragmatismu a jako otec funkcionální psychologie. Dnešní *homo economicus* (bez důvěry, ale falešně ambiciózní, ješitný a pyšný) v takovém pojetí lze srovnat s morální zrůdou a ne člověkem s duší.

Protože musíme objektivně přiznat různé druhy socialismu, neexistenci jediné pravdy definované nedokonalou bytostí - člověkem a přiznali jsme platnost kvantových principů, tj. skokového vývoje ve společnosti, řešení výzev na Planetě je možné najít a realizovat pouze společně na platformě se společným jmenovatelem a solidaritou, tj. v rámci duchovně – sociální jednoty. Ta se mi jeví podstatou učení marxismu a leninismu a nití spojující různá témata minulosti a přítomnosti v *Zamyšlení na téma Lenin*, napsaného na úsvitu 150. výročí narození.

Shrnutí: Desatero praktických tezí

1. Moderní, globální sociálně – hospodářská a finanční krize, jejíž vrcholy představuje rok 2008 a současný rok 2020 v prvním čtvrtletí, představuje pandemii strachu ze zcela vyčerpaného mnohokrát s pomocí válek transformovaného kapitalismu, založeného na expansi, dluhu a virtualitě. Není daleko doba, kdy symbol kapitalismu – USD se stane pouze jednou z několika měn v rodících se nových vztazích mezi státy, spojenci a civilizacemi.

2. Je možné s pravděpodobností hraničící jistotou tvrdit, že dojde v celé řadě států k revolucím ve známých, méně známých a dnes mnohým z nás nepředstavitelných formách. Nabízí se

otázka: Co bude s ČR, kde bude a kde by mělo být její místo v novém řádu a nových vztazích mezi státy především atlantické, eurasijské a asijské civilizace?

3. Z pozice cyklického charakteru historie je očividné, že zraje to, co přivedlo Lenina k moci a je možno zjednodušeně formulovat: Moc není schopná ekologicky, efektivně a ekonomicky vládnout po staru a lid není ochoten žít po staru. Oslabené křesťanství a pravoslavi se svým silným národním duchem, která se přijímají, a pokrytecký ateismus a mesianismus, které končí v nouzi a před svojí smrtí, jsou vystaveny vlně islamismu, který se nepřijímá, protože je vrozen.

4. Globalizace, která bude v modifikované formě pokračovat, vyžaduje soužití minimálně s třemi světovými náboženstvími. Asijský Buddhismus, který se neřadí k náboženstvím, bude také muset být vzat na zřetel, protože centrum politické – hospodářské a finanční moci ve světě se přesouvá na Východ. Mysticismus může obohatit diskuzi v české kotlině, podobně jako hluboká diskuze o studii nazvané - *Scénáře budoucnosti technologického a mezinárodního vývoje* představené v květnu 2010 a financované Rockefeller Foundation and Global Business Network. V doplnění také kniha Steven Arthur Pinkera - *Better angels of our nature*. Viz také: Campbell J., Výhled ze Smíchova, verze 01. 04. 2020.

5. Posláním českého národa a tudíž oficiální politiky v kontextu učení Lenina by mělo být osvobození od útisku (politického, hospodářského, finančního a vojenského) nejenom sama sebe, ale i ostatních národů, protože nikdo nemůže být opravdu svobodným na účet druhých. Zde se k Leninovi nabízí židovská a ruská paralela: Židovský národ se osvobodil od Babylonského plenu. Ruský národ od carského násilí. S účastí Lenina se vydal na utopickou, ale reálnou cestu k socialismu a založení prvního státu na světě, SSSR. Svazu republik s nevyšší literárností a civilizovanou společností, vedenou mocí, která zradila socialistickou myšlenku a transformovala ji do formy státní a totalitární moci.

6. Nespoléhat se na stát, průmyslově výrobní a finanční oligarchii, nebo dokonce na revoluci mas, ale pouze na revoluci ducha mas. Místo - Proletáři všech zemí spojte, Patrioti všech zemí, spojte! Spojenectví patriotů různých zemí zmíněných v *Zamyšlení na téma Lenin* projeví prvky mesiášství v modifikované formě, dovolující kontrolovatelné, tudíž říditelné pokrytectví, lži a zradu, a vynesení na povrch vůdců, schopných převzít i vedení národů s negativním demografickým trendem. Motivačním prostředkem k duchovní obrodě a patriotismu se nabízí koncept vlastnictví přírodní renty (příjmů) národem. Zjednodušeně formulováno: státní vlastnictví všech přírodních zdrojů, strategického průmyslu a vědy, nezávislé na západním, a privátním financování. Sekundárním efektem indikované strategie by mohlo být podstatné zmenšení antisemitismu ve společnosti, snížení sociálního napětí a posílení práva na důstojný život. Ten je základem *Světové deklarace lidských práv*. Kromě toho bude jednodušší odpovědět na dvě otázky z mnoha: 1) Když teda Židé všechno prodali, kam si mám jít pro svůj podíl? 2) Jaký je smysl diskuze na téma Lenin a leninismus? *Vladimír Vladimirovič Majakovský*³⁶⁾ (1893 - 1930) v básni nazvané – *Dobře*, napsal: *S Leninem v hlavě a pistolí v ruce*. S Leninem v hlavě a pistolí v kasárnách bude správné a jednodušší vyzvat k zamyšlení nad řešením protikladu stvořeného tolerantním individualismem a netolerantním kolektivismem sovětského typu. Dnes se nabízí např. tolerantní kolektivismus, srovnatelný s japonským a čínským.

7. Protože doposud nedošlo k plnohodnotnému očistění od proroků vykořisťování, je společnost vnitřně vzdálena od společnosti humánní. Proto nebyla a není i dnes státní a totalitární

moc demokratického imperialismu závislého na USA schopna oživit historické archetypy a zvítězit nad fašismem a vstoupit do řady států, které se zamilovaly do síly a z ní vyplývajícího práva. Zůstáváme plebeji se všemi následky. Staré přísloví praví: *Kde síla vévodí, k právu se nechodí*. Spojenectví EU a NATO nebo podobná nejsou pomocí v době nepohody. Zůstává otázka: Potřebují hráči na světové geopolitické šachovnici malé figurky, plebeje, kteří si neuvědomují, že *Strom, který se často přesazuje, nebývá obsypán ovocem?*

8. Uvědomit si a vypracovat strategie a taktické plány práce na národní úrovni s ohledem na skutečnost, že Západ po vítězství SSSR a instalaci režimů v bývalých státech socialistického tábora se zkoncentroval na vybudování páté kolony a bojoval proti identifikovaným protikladům státního socialismu, obsahujících nevymýtitelnou korupci člověka a moci. Demokratický imperialismus zvítězil nad státem. Jak se dnes ale potvrzuje nejenom v RF, ne však nad národem. Lze předpokládat, že následky pandemie strachu konkretizované koronavirem ve světě napomohou, že tomu bude podobně i v ČR.

9. Poslední tři desetiletí český národ, podobně jako ruský a ostatní bývalého socialistického bloku kradl, bohatl, radoval se a nekriticky podporoval nemorální bohatnutí uměle tvořených idolů podnikání, kultury a sportu. Přitom pozapomněl lekce, které nabízel SSSR, dnes transformovaný do RF: Nepřítel SSSR a RF pod vedením prezidenta Putina se propočítali. Neuvědomili si, že to byla čečenská válka, která dovolila růst duchovnímu patriotismu. Neporozuměli zásadním vnitropolitickým a geopolitickým tahům prezidenta Putina na světové šachovnici. Ty dnes dovolují budovat moderní ruskou civilizaci na základě historických archetypů Ruska a v něm žijících přibližně 200 malých a středních národů a etnických skupin. To vše v době úsvitu minimálně tří nových řádů světa.

10. Je zřejmé, že se nejedná o mesiášství, typické pro USA, ale o počátek etnické specializace (specifity) a odpověď ve světle dynamiky změn v ČLR, Evropě a samotných USA. RF nebude nikdy kopií SSSR, podobně jako USA již nikdy nebudou tím, co byly. RF se zotavuje pomocí myšlenek objektivního charakteru, které se snažil realizovat Lenin a po něm Stalin. USA se nacházejí na prahu občanské revoluce nebo podobného dění. Proto se nelze na ně spoléhat. Pro evropskou levici, do které patří i česká platí, že se nelze spoléhat na revoluci mas, ale pouze na revoluci ducha mas, jak uvedeno v bodě 6. Všichni musí očekávat pokračování života v prostředí definovaném kapitalismem, protože neexistuje přístup k instrumentům dovolujícím opravdovou revoluci: vlastní a bojeschopná armáda, vlastní vojenský průmysl, vlastní věda, vlastní měna a vlastní komunikační síť a technologie. O lidských zdrojích, motivačním potenciálu a úrovni vůdců, nemluvě.

Doporučení z historie

1. Zatímco co všechny pokusy o hospodářské reformy po ukončení druhé světové války v socialistickém táboře (v SSSR jich bylo 8) obsahovaly prvek k posílení individuálního zájmu jako prostředku k vyrovnání všeobecného zájmu pod kontrolou KS, západní ekonomové se pilně naučili sovětský systém hospodaření, plánování a prognostiky. Ve své práci použili získané znalosti ve svůj prospěch v konkurenčním boji se SSSR, po jeho rozpadu k rabování (RF) a v neposlední řadě i zničení hospodářství (včetně ČR) a transferu vlastnictví hospodářského potenciálu Západu.

2. V kontextu uvedené teze se nabízí studium post – Leninského rozvoje od roku 1926. Ten obsahuje cenné informace a myšlenky o kolektivní civilizaci. Proto existuje trvalá a velká snaha

Západu ignorovat post-Leninický rozvoj v post-socialistických státech a využít jeho principy ve svůj prospěch. Jako obohacující doplněk studia a hledání řešení pro ČR se nabízí Ústava ČR. Není pochyb, že právnícky vzdělané osoby vědí, že Ústava ČR je ve srovnání se všemi ústavami Evropy kontroverzní, neodpovídající podmínkám a duchu doby, tím méně duchu nového řádu na úsvitu. Ústava vyžaduje širokou profesionální diskuzi před novým řádem vynucenou změnou. ICL se nabízí role iniciátora a mentora diskuze na toto téma.

3. Jako doprovodná aktuální vzdělávací témata, predestinovaná k širší veřejné diskuzi v rámci ICL se nabízejí: A) Leninismus a samourčení mládeže. B) Radikální a liberální scénáře realizace socialistické myšlenky. C) Leninismus, socialismus a morálka, individua a ve společnosti.

4. *Eugen Karl Dühring* (1833 - 1921). Česká Wikipedie nabízí velice krátkou a nevyčerpávající informaci o tomto německém filozofovi a ekonomovi: ...*Jeho ekonomické teorie stály na díle Friedricha Lista* (1789 – 1846, německý národohospodář, ekonom předchůdce tzv. německé historické školy). Ve svém díle však Dühring agresivně útočil na kapitalismus, liberalismus, marxismus, křesťanství a židovství. Známy se stal především reakcemi, které to vyvolalo: *Friedrich Engels* (1820 – 1895) napsal známý spis *Anti-Dühring*, *Theodor Herzl* (1860 – 1904) rakousko-uherský židovský novinář, nejvýznamnější představitel sionismu a *duchovní otec* státu Izrael označil Dühringa za *vynálezce nové, rasistické větve antisemitismu, a tvrdil, že právě četba Dühringa ho přivedla k založení sionismu*. Dühringovo učení se orientovalo na *Auguste Comte*, *Voltaire* und *Ludwig Feuerbach* (1804 – 1872), ale současně bylo zaměřeno proti Hegelovi a Marxovi. Jeho dílo v počátku zvané *Kursus der National- und Sozialökonomie*, od roku 1873 *Kursus der Philosophie*, 187, a od 4. vydání *Wirklichkeitsphilosophie* lze charakterizovat jako moderní anti-metafyzický ateismus. Friedrich Engels ve své třídní práci známé ve zkráceném nazvání jako *Anti-Dühring* (folozofie, politická ekonomie a socialismus) vydávané po částech v periodickém časopise *Vorwärts* (během života Engelse v roce 1878, 1885 a 1894). *Anti-Dühring* bezpochybně zaujímá důležité místo ve vývoji Marxismu. Lenin označil *dílo Anti-Dühring*, spolu s *Komunistickým manifestem*, německého materialistického filozofa a antropologa *Ludwig Feuerbacha*³⁷⁾ (1804 – 1872) a *Ausgang der klassischen deutschen Philosophie* příručkami každého tříděně uvědomělého pracujícího. *Anti-Dühring*, v ruštině poprvé v roce 1905, v angličtině 1907 se nachází v 50 dílném 2. vydání K. Marxe a F. Engelse ve 20. dílu.

Lenin na téma *Anti-Dühring* napsal (překlad autora)³⁸⁾: *Celý boj s Dühringem Engels vedl pod heslem materialismus*. Obviňoval zmatence Dühringa v tom, že se schovával za frázemi a pervertoval podstatu díla, dělal ústupky idealismu a zaujímal pozici v řadě protivníků materialismu. *Bud' jít konsistentně k materialismu, nebo lhát ve zmatku filozofického idealismu*. Friedrich Nietzsche (1844 – 1900), známý mimo jiné výrokem – *Člověk je nejkrutější zvíře*, psal v roce 1887 ve svém časopise *Schrift Zur Genealogie der Moral* v rámci kritiky Ressentiment³⁹⁾: *Připomínám čtenářům ještě jednou, berlínského apoštola msti, Eugen Dühringa, který v současném Německu používá morální bumbum: Dühring, první morální velko-huba co existuje mezi svými, antisemity* (překlad autora Zamyšlení).

5. Úvod do témat – může představovat nedávná omluva jednoho z nejznámějších českých spisovatelů ve světě a hlavní teze a příklady práce sovětského filozofa a specialisty na marxisticko – leninskou dialektiku, *Evalda Vasiljeviče Iljenkova* (1924 - 1979)⁴⁰⁾. Jeho ideje vyzvaly nejenom zájem, ale i použití v práci mnoha moderních filozofů USA, Kanady, Finska apod. Jeho

práce byly vydány v SRN, Itálii, Velké Británii, Řecku, Japonsku a dalších zemích. Pro evropskou, tím i českou levici včetně IČL mají velkou hodnotu: jeho konflikt na MGU z roku 1954, závěry prověřkové komise z 25 a 29. března 1955, kdy mu byl vydán zákaz výuky po zjištění komise, že je *Hegelianistou* (!). Proto odešel do *Filozofického institutu AV SSSR*, v roce 1956 vydal knihu, mající po cenzuře třetinový obsah a název *Dialektika abstraktního a konkrétního ve vědecké – teoretickém myšlení*. V roce 1965 byl vyznamenán presidiem AV SSSR prémiovou cenou *Nikolaj Gavrilovič Černyševského* (1828 –1889)⁴¹⁾, ruského spisovatele, filosofa-utopisty, revolucionáře a literárního kritika. V roce 1975 se vrátil na pozvání děkana *Leontěva* opět na MGU. Po jeho smrti se od roku 1991 pravidelně pořádá jeho následníky *Mezinárodní čtení Iljenkova*.⁴²⁾ Toro mezinárodní sympozium, během kterého se prezentují krátké referáty k příslušným tématům nebo několik referátů k jednomu tématu, ale z různých úhlů pohledu by mohlo být předmětem diskuze IČL. Realizace by se mohla uskutečnit ve spolupráci s EL. Kde, to je jiná otázka.

Omluva jednoho z nejznámějších českých spisovatelů ve světě.

Socialismus (vedle anarcho-socialismu) byl a doposud stále zůstává, nejrealističtější ekonomickou a politickou platformou, která může zbrzdit globální oteplování, které ohrožuje život na celé planetě.

Socialistický ekonomický systém je založen na myšlence rovného sdílení všech zdrojů, na společném vlastnictví území a na myšlence produkování k životu pouze nejpotřebnějšího zboží, které je vyráběno tak, aby bylo trvanlivé.

Naproti tomu kapitalistický systém (schovávající se za jménem demokracie) je v přesném opaku k této myšlence, neboť je založen na nekonečném ekonomickém růstu, na filozofii plánované krátkodobé životnosti výrobků a neomezeném drancování přírodních zdrojů.

Hlavním ekonomickým a politickým cílem kapitalismu je zvýšení soukromých zisků, bez ohledu na skutečné potřeby lidí a udržitelnost životního prostředí. A protože je kapitalistický ekonomický systém vlastněn a diktován různými soukromými, navzájem soutěžícími vlastníky výrobních prostředků, tak se společnost zákonitě nedokáže dohodnout na žádné jednotné akci, která by zpomalila nebo zvrátila katastrofální globální klimatický kolaps.

Nyní uznávám, že zásady lidských práv by neměly být odděleny od přírodních práv a globální ekologie. Dnes lituji, že jsem pomohl zničit socialistické systémy.

4. **Příklad se sklenicí** (část Zamyšlení, odkaz č. 32)

Товарищи, на многих из вас споры, которые здесь происходят, производят впечатление, примерно, такого характера: приходят два человека и спрашивают друг у друга, что такое стакан, который стоит на кафедре. Один говорит: «это стеклянный цилиндр, и да будет предан анафеме всякий, кто говорит, что это не так». Второй говорит: «стакан, это -инструмент для питья, и да будет предан анафеме тот, кто говорит, что это не так.

Этим примером Бухарин хотел, как видит читатель, популярно объяснить мне вред односторонности. Я принимаю это пояснение с благодарностью и, чтобы доказать делом мою благодарность, я отвечаю популярным объяснением того, что такое эклектицизм в отличие от диалектики.Стакан есть, бесспорно, и стеклянный цилиндр и инструмент для питья. Но стакан имеет не только эти два свойства или качестваили стороны, а бесконечное количество других свойств, качеств, сторон,

взаимоотношений и «опосредствований» со всем остальным миром. Стакан есть тяжелый предмет, который может быть инструментом для бросания. Стакан может служить как пресс-папье, как помещение для пойманной бабочки, стакан может иметь ценность, как предмет с художественной резьбой или рисунком, совершенно независимо от того, годен он для питья, сделан ли он из стекла, является ли форма его цилиндрической или не совсем, и так далее и тому подобное. Далее.

Если мне нужен стакан сейчас как инструмент для питья, то мне совершенно неважно знать, вполне ли цилиндрическая его форма и действительно он сделан из стекла, но зато важно знать, чтобы в дне не было трещины, чтобы нельзя было поранить себе губы, употребляя этот стакан, и т.п. Если же мне нужен стакан не для питья, а для такого употребления, для которого годен всякий стеклянный цилиндр, тогда для меня годится и стакан с трещиной в дне или даже вовсе без дна и т.д. Логика формальная, которой ограничиваются в школах (и должны ограничиваться – с поправками – для низших классов школы), берет формальные определения, руководствуясь тем, что наиболее обычно или, что чаще всего бросается в глаза, и ограничивается этим. Если при этом берутся два или более различных определения и соединяются вместе совершенно случайно (и стеклянный цилиндр и инструмент для питья), то мы получаем эклектическое определение, указующее на разные стороны предмета и только.

Логика диалектическая требует того, чтобы мы шли дальше. Чтобы действительно знать предмет, надо охватить, изучить все его стороны, все связи и «опосредования». Мы никогда не достигнем этого полностью, но требование всесторонности предостережет нас от ошибок и от омертвления. Это во -1-х. Во-2-х, диалектическая логика требует, чтобы брать предмет в его развитии, «самодвижении» (как говорит иногда Гегель), изменении. По отношению к стакану это не сразу ясно, но и стакан не остается неизменным, а в особенности меняется назначение стакана, употребление его, связь его с окружающим миром. В-3-х, вся человеческая практика должна войти в полное «определение» предмета и как критерий истины и как практический определитель связи предмета с тем, что нужно человеку. В-4-х диалектическая логика учит, что «абстрактной истины нет, что истина всегда конкретна», как любил говорить вслед за Гегелем покойный Плеханов...Я, разумеется, не исчерпал понятия диалектической логики. Но пока довольно и этого. Можно перейти от стакана к профсоюзам и к платформе Троцкого.

Na tomto místě se setkáváme s Lenovým pojetím eklecticismu.

С одной стороны, школа, с другой, аппарат», -говорит Бухарин и пишет в своих тезисах. У Троцкого ошибка в том, что он «недостаточно защищает момент школы»... у Зиновьева -недостаток насчет «момента» аппарата». Почему это рассуждение Бухарина есть мертвый и бессодержательный эклектицизм? Потому что у Бухарина нет и тени попытки самостоятельно, с своей точки зрения, проанализировать как всю историю данного спора (марксизм, то есть диалектическая логика, требует этого безусловно), так и весь подход к вопросу, всю постановку -или, если хотите, все направление постановки -вопроса в данное время, при данных конкретных обстоятельствах. Ни тени попытки у Бухарина сделать это! Он подходит

без малейшего конкретного изучения, с голыми абстракциями и берет кусочек у Зиновьева, кусочек у Троцкого. Это и есть эклектицизм».

Эклектика проявляется в том, что автор размышляет о чем угодно без изучения самой реальности: «Никакого обоснования, никакого самостоятельного анализа у Бухарина нет и тени, чтобы доказать, почему надо взять первые две «стороны» вопроса или предмета, а не третью, четвертую, пятую и т. д. Поэтому и тезисы бухаринской группы - сплошь эклектическая пустышка. Бухарин в корне неверно, эклектически, ставит весь вопрос о соотношении «школы» и «аппарата». Чтобы поставить этот вопрос правильно, надо от пустых абстракций перейти к конкретному, т. е. данному, спору. Берите этот спор, как хотите, так ли, как он возник на V Всероссийской конференции профсоюзов, или так, как его поставил и направил сам Троцкий своей брошюрой - платформой 25 декабря, - вы увидите, что весь подход Троцкого, все направление у него неверно. Он не понял того, что надо и можно подойти к профсоюзам, как к школе, и тогда, когда ставишь тему о «советском тред-юнионизме», и тогда, когда говоришь о производственной пропаганде вообще, и тогда, когда так ставишь вопрос, как Троцкий, о «срачивании», об участии профсоюзов в управлении производством.

И в этом последнем вопросе, так, как он поставлен во всей брошюре-платформе Троцкого, неправильность состоит в непонимании того, что профсоюзы являются школой административно-технического управления производством. Не «с одной стороны, школа, с другой - нечто иное», а со всех сторон, при данном споре, при данной постановке вопроса Троцким, профсоюзы суть школа, школа объединения, школа солидарности, школа защиты своих интересов, школа хозяйничанья, школа управления. Вместо того, чтобы понять и исправить эту коренную ошибку тов. Троцкого, тов. Бухарин дал смешную поправочку: «с одной стороны, с другой стороны.»

5. *Velká říjnová socialistická revoluce* (část Zamyšlení – Lenin, finance a revoluce). Poznámka doktora filozofských věd, profesora katedry filozofie *Uralské státní agrární univerzity* (Ekaterinburg), *Nekrasova Stanislava Nikolajeviče*.

...Инфернальный, сатанинский дух революции был очевиден для всякого мыслящего человека и тем более для правящей элиты Российской империи. К.Н. Леонтьев –дипломат, мыслитель, писатель, следуя цивилизационному ходу развития мировой истории, мысля о судьбе России в соответствии с культурно-исторической типологией Н.Я. Данилевского, призывал самодержавную власть «подморозить» назревающую революционную ситуацию России, введя в православное содержание русской культуры России закваску «византизма».

П.А. Столыпин –премьер министр тогдашней России, как мог до последней минуты жизни боролся за Царя, за самодержавные устои власти, но был убит публично, находясь рядом с Императором.

Ф.М. Достоевский пророчески, художественно неотразимо в своем романе «Братья Карамазовы», выводит на экран общественного сознания главного виновника всех бед в мире –Великого Инквизитора. И убедительно показывает, что миром от имени Христа, правит Великий Инквизитор, непреклонная воля которого

проводит в сознание людей, идею соблазна, отеческую заботу о слабом человеке, о том, что пример Христа, победившего искушения в пустыне самого Сатану – Князя мира сего, не есть пример для смертного во всем слабого человека. Человеку следует, исходя из своего ничтожного ранга, быть послушным Князю мира сего – послушным Сатане, быть послушным институту церкви, которая во власти Великого Инквизитора.

Только Великий Инквизитор делает человека реально сильным и подобным Богу, ибо разрешает ему осуществить апокалипсис мира в форме всемирной революции, в ходе которой человек навсегда освободится от веры в Бога и будет разумно служить Князю мира сего. Кажется все ясно, диспозиции определены. И становится совершенно понятным, что «ни в коем случае нельзя преодолеть путь к просветлению как марафон».

Выход из сложившейся ситуации видится в пробуждении жизни исторического феномена не героя, не рыцаря, а человека труда, подвига, духовно сильного и уверенного в истине своего дела. А, следовательно, необходимо без всякого идеологического предубеждения переосмысливать не только ленинские идеи построения социализма в нашей стране, но и идеи многих других авторов, к которым раньше, в силу преобладания ленинской теоретической догматики, относились предвзято.

04.04.2020

Doporučená a referenční literatura

1. Сталин И.В. Основы ленинизма. М.: Госполитиздат, 1945
2. Ленин как философ / под ред. М.М.Розенталя. М.: Политиздат, 1969
3. Васильев Л.С. История религий Востока. М.: Высшая школа, 1988
4. Шарма Р.Ш. Древнеиндийское общество. М.: Прогресс, 1987
5. Бонгард-Левин Г.М., Ильин Г.Ф. Индия в древности. М.: Наука, 1985
6. Буддизм. Четыре благородных истины. М.: ЭКСМО-ПРЕСС, 1999
7. Ильин И.А. Путь к очевидности. М.: ЭКСМО-ПРЕСС, 1989
8. Леонтьев К. Византизм и славянство / Византизм и славянство. Великий спор. М.: ЭКСМО-ПРЕСС, 2001. С.21-154.
9. Богданов А.А. Вопросы построения социализма. Работы разных лет. М.: Политиздат, 1990
10. Бухарин Н.И. Проблемы теории и практики социализма. М.: Политиздат, 1989

¹⁾ Книга "Ленин в Праге", чешского автора Мирослава Иванова повествует не только о событиях, связанных с исторической Пражской конференцией, проводившейся под руководством В.И.Ленина. Это широкое полотно, на котором автор нарисовал картину политической жизни тех лет, революционное преобразование которой произошло под влиянием идей Владимира Ильича Ленина.

²⁾ Граф (с 1799) Пётр Алексеевич Пален (1745—1826), один из ближайших приближённых Павла I, играл в заговоре двойную роль, стараясь в случае неудачи отойти от участия в нём. Добился от императора Павла I письменного повеления арестовать наследника и показал его Александру Павловичу, чтобы побороть его колебания в заговоре. Накануне царевбийства заговорщиками «было выпито много вина, и многие выпили более, чем следует; в конце ужина, как говорят, Пален будто бы сказал: «Помните, господа: чтобы полакомиться яичницей, надо прежде всего разбить яйца!»

³⁾ Коммунизм — общность людей на основе совести: всё остальное в коммунизме — следствие единства совести у разных лиц. Марксизм — это наименование мировоззренческой системы и проистекающего из неё понимания законов развития общества и его перспектив, данное по имени одного из основоположников. Большевик — это общность людей, старающихся выразить в своей деятельности стратегические интересы трудового большинства, вне зависимости от того насколько само это большинство осознаёт свои стратегические интересы и верно им в жизни. Суть большевизма не в численном превосходстве приверженцев неких идей над приверженцами других идей и бездумной толпой, а именно в искреннем стремлении выразить и воплотить в жизнь долговременные стратегические интересы трудового большинства, желающего, чтобы никто не паразитировал на его труде и жизни.

⁴⁾ В России исторически формировались три антинародные силы, которые были импортированы с Запада с целью вытеснения национальной формы общежития - общины национального образа жизни - коллективизма (социализма). Первой формой стала система княжеского правления, заведенная Рюриковичами - из нее сформировалось единое государство деспотического типа. При этом система наследования, когда территория страны долгие века дробилась между многочисленными наследниками, разрывала Русь в клочья, обрекала ее на кровавые междоусобицы. Другой такой силой стали феодальный сепаратизм. Даже уже в период Московского царства он давал о себе знать. Не случайно, чтобы сломать хребет этому сепаратизму, Иван IV Грозный провел опричнину, разделив государство на две части. И только благодаря этому он смог на некоторое время остановить феодальный сепаратизм. Но с прекращением династии Рюриковичей этот сепаратизм вверг нашу страну в Смуту. Третьей силой стал капитализм. Он также был завезен в Россию с Запада и долгое время преподносился общественному сознанию как «столбовая дорога» развития, как передовой строй. Класс капиталистов - дельцов, сформированный, первоначально, в основном, из иностранных пришельцев и мастеров, стал опорой деспотизма. Не случайно, в русском народе стала популярной поговорка: «делец, стервец и подлец - одного поля ягоды». Выходцы из русских фамилий с сохранившейся русской духовностью при дворе исчислялись единицами, а русские гении, ученые преследовались царистским самодержавием.

⁵⁾ Studie je dostupná v angličtině, také <https://sharonkgilbert.com/rockefellers-deadly-scenarios-of-future-past>

⁶⁾ EIR. April 21. 2000. vol. 27. а Глазьев С.Ю. Геноцид. М, 1998.

⁷⁾ <http://www.ceskenovinky1.eu/domains/ceskenovinky1.eu/2020/04/03/jan-campbell-ping-pong-v-dobe-post-rousokove/> a další média, která článek převzala.

⁸⁾ Narodil se jako Siddhartha Gautama, v 6. století p.n.l. Známé výroky o životě: Let yourself be open and life will be easier. A spoon of salt in a glass of water makes the water undrinkable. A spoon of salt in a lake is almost unnoticed. Life is suffering.

⁹⁾ Čtyři ušlechtilé pravdy tvoří základ Buddhova učení, jejich intuitivní pochopení je předpokladem osvědčení.

¹⁰ Ve státní politice mírně konzervativní kurz. Jeho politické priority byly často označovány jako kontra-reformy, což z dnešního pohledu není úplně spravedlivé. Byl toho názoru, že jeho otec dal zemi příliš mnoho svobody. Jako rozumný člověk neodmítal všechno, co bylo vykonáno, neobnovil nevolnictví, nezrušil porotní soud. Udělal vše proto, aby efekt dosažený velkými reformami 60. a 70. let neměl na Rusko zhoubný vliv.

¹¹ Ťučev Fjodor Ivanovič (1803 – 1873) byl ruský romantický básník a diplomat, považovaný po Puškinovi a Lermontovovi za třetího nejvýznamnějšího ruského romantického básníka je znám mimo jiné svými výroky: Řečená myšlenka je lží, a Rusko se nepochopí rozumem.

¹² Hlásal teorii oficiální lidovosti, tj. spojení pravoslaví, samoděržaví a lidovosti, usiloval o upevnění státní kontroly univerzit a gymnázií. Literatura v češtině a angličtině - Vlček, Radomír: Ruský stát a ruská pravoslavná církev v prvních desetiletích 19. století: ruská identita od Kutuzova po Uvarova, ISSN: 1803-7429 (print).

¹³ Řecké slovo logos má velmi široký význam, navazující na patrně nejstarší význam něčeho sebraného či shromážděného, neznamená jazyk, ani v anatomickém, ani ve filologickém významu. Jako odborný pojem se logos užívá ve filosofii a v křesťanské teologii.

¹⁴ Latinsky Spiritus Sanctus je teologický pojem, který označuje v křesťanství jednu ze tří osob Nejsvětější Trojice, osobu odlišnou od Otce a Syna, zároveň však s nimi stejné podstaty. Disciplína, jejímž předmětem je Duch svatý, se nazývá pneumatologie. V židovství označuje Duch svatý boží přítomnost. V Tanachu se sousloví „Duch svatý“ vyskytuje pouze na dvou místech, a to v knize Izajáš 63:10 a v Žalmu 51:13.

¹⁵ <https://azbyka.ru/days/sv-luka-vojno-jaseneckij>

¹⁶ Ta opět hrozí v případě úspěšné realizace transformace globalizace, na příklad podle studie nazvané - Scénáře budoucnosti technologického a mezinárodního vývoje, představené v květnu 2010 a financované Rockefeller Foundation and Global Business Network.

¹⁷ Symbolická postava Moudrosti (Sofia) byla pro něho i mystickou zkušeností. Ke konci života, nemocen a v bidě, viděl budoucnost světa a lidstva v temnějších, apokalyptických barvách.

¹⁸ Studie Vladimíra Sergejeviče Solovjeva o životním dramatu Platónově pojímá jeho život skutečně jako divadelní drama a srovnává jej s dramatem Hamletovým: "Platón ze svých životních zkoušek sice vyšel se slávou, ale bez vítězství. Podobně jako Shakespearův Hamlet se nemohl oženit se svou "Ofélií", protože ta se utopila. Takže Platón byl po všech stránkách, stejně jako Hamlet, nešťastný smolař, třebaže, jak víme, neštěstí velkého člověka přinesou světu víc, než mnoho nejskvělejších úspěchů průměrných lidí."

¹⁹ Podle Platónovy definice je Erótovým pravým posláním 'plodit v kráse'. Vždyť termín platónická láska nevznikl jen tak náhodou, nebylo to jen mylné zmatení pojmů. Tento pojem má vyjadřovat představy o vyšší, čisté a ideální lásce."

²⁰ Viz: Scénáře budoucnosti technologického a mezinárodního vývoje, představené v květnu 2010 a financované Rockefeller Foundation and Global Business Network.

²¹ Durkheimova dichotomie dvou solidarit se podobá Spencerovu vývoji od nekoherentní homogenity ke koherentní heterogenitě; Durkheim souhlasí se Spencerem v tom, že během vývoje lidstva neustále nabývá na významu lidská individualita. Za určitých podmínek (například během extrémního kolektivního napětí – podobnému současnému ve formě strachu z pandemie a karanténě) jsou společenství bohy a náboženství schopna vytvářet. Společnost s organickou solidaritou je držena pohromadě díky (rostoucí) specializaci a díky odlišnosti lidí. Ti se totiž navzájem potřebují. V moderní společnosti se nespécializují pouze lidé, ale i struktury, skupiny a instituce. Proto lze společnost s organickou solidaritou vysvětlit Durkheimovým konceptem tzv. dynamické hustoty. Dynamická hustota znamená zároveň zvýšení počtu lidí a interakcí mezi nimi, což v důsledku vede k větší soutěži o nedostatkové zdroje a boj o přežití. Dělbá práce umožňuje spolupráci a konsenzus a potlačuje konflikt.

²² Originál byl napsán v první polovině června 1915, tisk v září 1915 v časopise Komunisty č. 1-2, Ženeva. V 70—80 letech 19. století byly založeny v mnoha zemích Evropy socialistické strany. 14. června 1889 k 100 výročí dobytí Bastily, došlo po iniciativě Engelse k založení II. internacionály. 22 představitelů stran, včetně ruské marxistické (Osvobození práce) se měly stát vedoucí silou v boji proti kapitálu

a v boji za socialismus. Tyto naděje se neuskutečnily z mnoha důvodů, z nichž jedním byla nejednota pracující třídy.

²³ Carl Philipp Gottlieb von Clausewitz byl pruský generál, významný válečný strateg a teoretik. Jeho hlavním dílem je kniha O válce (Vom Kriege) vydaná po jeho smrti. Z jeho úst pochází výrok „Válka je pouze pokračování politiky jinými prostředky“.

²⁴ Neue Zeit, 2. října 1914, Social Demokrat, Sborník pod názvem: G. Zinověv a N. Lenin: „Proti proudu“, Petrohrad 1918 (550 stran). V brožůře, která vyšla v Ženevě r. 1915 a byla hned tehdy přeložena do němčiny.

²⁵ Kautského brožura „Diktatura proletariátu“ (Wien 1918, Ignaz Brand, str. 63), která vyšla nedávno ve Vídni, je nejnázornějším příkladem naprostého a hanebného bankrotu II. Internacionály, o kterém již dávno mluví všichni poctiví socialisté všech zemí. Otázka proletářské revoluce se dostává nyní prakticky na pořad dne v celé řadě států. Proto jest nutno rozebrat renegátská sofismata Kautského a jeho úplné zřeknutí se marxismu.

²⁶ Увертка третья: Если мы говорим о диктатуре, как форме правления, то мы не можем говорить о диктатуре класса. Ибо класс, как мы уже заметили, может только господствовать, но не управлять... Управляют же "организации" или "партии". Путаете, безбожно путаете, господин "путаницы советник"! Диктатура не есть "форма правления", это смешной вздор. И Маркс говорит не о "форме правления", а о форме или типе государства. Это совсем не то, совсем не то. Совершенно неверно также, что не может управлять класс: такой вздор мог сказать только "парламентский кретин", ничего не видящий, кроме буржуазного парламента, ничего не замечающий, кроме "правлящих партий".

²⁷ Campbell J., Výhled ze Smíchova, verze 01. 04. 2020 (ICL web)

²⁸ Základní otázku, kterou probíral Kautský ve své brožůře, je otázka stěžejní naplně proletářské revoluce, a to diktatury proletariátu. To je otázka, která má veliký význam pro všechny země, zejména pro země pokročilé a dnes válčící. Je možno bez nadsázky říci, že je to nejdůležitější otázka celého proletářského třídního boje. Proto je nutno pozorně ji prozkoumat, proto se nabízí i pro činnost IČL.

²⁹ Georgij Valentinovič Plechanov (1857 – 1918) byl ruský politik, marxistický filozof a menševik. Roku 1883 založil v Ženevě klub "Osvobození práce", napsal knihu "O vývoji materialistického názoru na dějiny" (1895). Na druhém sjezdu RSDDS (1903) Plechanov řekl: Kdyby kvůli úspěchu revoluce bylo třeba dočasně omezit fungování toho nebo onoho demokratického principu, bylo by zločinem se před takovým omezením zastavit. Po sjezdu se strana rozdělila na menševiky vedené Martovem, a na bolševiky, v jejichž čele stál Lenin. Po 37 letech vyhnanství se vrátil 1917 do Ruska, podporoval prozatímní vládu v čele s Kerenským, VŘSR ostře odmítal a Leninovy názory o zničení státu pokládal za blouznivé. Nakonec musel emigrovat do Finska, kde zemřel.

³⁰ Врозь идти, вместе бить - Ленин В.И. ПСС, изд. 5, т. 13, с. 44.

³¹ Тов. Троцкий, как доказала уже его борьба против ЦК в связи с вопросом о НКПС, отличается не только выдающимися способностями. Лично он, пожалуй, самый способный человек в настоящем ЦК но и чрезмерно хватающий самоуверенностью и чрезмерным увлечением чисто административной стороной дела...Троцкий очень любит давать, "с ученым видом зна-тока", с напыщенными и звонкими фразами, лестные для Троцкого объяснения исторических явлений. Если "многочисленные передовые рабочие" становятся "деятельными агентами" политической и партийной линии, не согласующейся с линией Троцкого, то Троцкий решает вопрос, не стесняясь, сразу и напрямик

³² Příklad je uveden v originálu a v příloze Zamyšlení, kvůli jeho objemu.

³³ Významná představitelka evropského socialistického a komunistického hnutí židovského původu. Bojovala za rovná práva žen a proti militarismu. Po většinu života žila v Německu, je považována za přední teoretičku polské sociální demokracie. V srpnu 1914 založila společně s Karlem Liebknechtem, Klárou Zetkinovou a Franzem Mehringem Skupinu Internacionála, známou od roku 1916 jako Spartakův svaz. Považovala povstání Spartakovců v Berlíně v lednu 1919 za chybu, po jeho propuknutí jej podpořila. Po zajetí a mučení byla zavražděna, stejně jako Liebknecht a další.

³⁴⁾ Německý socialistický politik, první předseda Mezinárodního sdružení socialistických organizací mládeže (dnes IUSY) a spoluzakladatel Komunistické strany Německa (KPD). Byl jedním ze dvou ze sociálně demokratických poslanců (vedle Huga Haase), kteří na počátku války v roce 1914 hlasovali proti „válečným úvěrům“. Protože byl ale slavnější, na druhého sociálního demokrata se „zapomnělo“ a na počest Karla Liebknechta se užívá úsloví: „1 proti 110“ (SPD měla v Reichstagu 111 poslanců).

³⁵⁾ Ruský a sovětský prozaik, dramatik a lékař první poloviny 20. století.

³⁶⁾ Ruský prozaik, básník, dramatik a zakladatel ruského futurismu, který ovlivnil celou sovětskou literaturu.

³⁷⁾ Citát A. Feuerbacha (The Essence of Christianity): Kdykoli je morálka založena na teologii, kdykoli to, co má být správné, závisí na božském představiteli, pak ty nejnemorálnější, nejnespravedlnější, nejostudnější věci mohou být ospravedlněny a omluveny.

³⁸⁾ Ленин В. И. Полное собрание сочинений, 4 изд., т. 14. – С. 323.

³⁹⁾ Энгельс Ф. Анти-Дюринг. – М., Политиздат, 1978. Také: Friedrich Nietzsche: Zur Genealogie der Moral, Dritte Abhandlung, Abschnitt 14 (KSA 5, S. 370).

⁴⁰⁾ Если человечество не обретет целостность и подлинную свободу – оно неминуемо погибнет. А обретается она только в коммунизме. Поэтому коммунизм – не в прошлом, а в будущем. Если, конечно, человечество еще хочет жить...

⁴¹⁾ Dle T. G. Masaryka „odpůrci Černyševského rozkřičeli jeho estetiku a estetiku jeho školy pro přepínání a z úzkosti před materialismem a utilitarismem jako nepřátelskou umění – neprávem. Černyševskij přece sám nejen napsal známý nám román, ale on právě se v nejdůležitějších otázkách života utíkal k umění!“^[1] „Černyševského filozofie a jeho literární činnost má úplně ráz osvícenské filozofie, a to útočné osvícenské filozofie z doby před francouzskou revolucí, Černyševskij ví, že revolucionizuje lidi, neboť chce pokračovat v revoluci Petrově a prohloubit ji – Petr je mu ideálem pro Rusko. Jako mu dává francouzské osvícenství a jeho materialismus vzor filozofický a politický, tak nacházel v Lessingovi svého učitele literárního. Naproti tomu, Alain Besançon se o románu Co dělat? vyjádřil: ...je bezměrný. Černyševskij v něm vytvořil morálku absolutní oddanosti VĚCI a přinesl popis NOVÉHO ČLOVĚKA vycvičeného v morálce revolučních prostředků a cílů, jenž je díky tomu schopen se zcela odpoutat od morálky obecné, zvláště od její křesťanské verze. Lenin prohlašoval, že ho tento román obrátil a změnil...“

⁴²⁾ Poslední čtení známé autorovi v roce 2012:

<https://web.archive.org/web/20130119035026/http://www.conf.muh.ru/120412>

